

نوڤلىت

په پووله بالښكاوه كان

ټه حمهه كامهران

ناسنامهی کتیب

ناوی کتیب: په پووله بالښکاوه مکان

نوسینی: نه حمده کامهران

بابت: نوښت

چاپی یه کلم: 2020

ژماره ی لا پوره: 75

ژماره ی وشه: 9,085

چاپ و بلاوکردنهوه: ناووندی سارا

ژماره ی سپاردن: (1937)

تېيىنى:

تەم نۆڧلىتە، تەنيا لەھزى نووسەر خۆيەوہ ھەلقوئاوہ...

تەمووزى، 2020

(1)

له درهنگاني، شهويکي گهرماي هاوینی سالی 1996 دا، مندائیکی جوانی کورد، له سهر دهستی پووره جه میلی هی مامانه وه، په گریان ه وه چاوه کانی له نیو نیشتمانیکی پر له جه نجائی و نائارامی ده کاته وه. هاوکات له هه مان شه ودا، نه و منداله له سهر دهستی دایکی و به بی بوونی باوکی دا، ناوی لی دهنریتا هیوا) ...

هیوا له گه لیک دا، چاوه کانی به ژیان هه نهینا بوو، که به رده وام سه خترین و ناخوشترین روژه کانی ژیانیمان بینیه. نه و نیشتمانه ی که هیوا ی بچکوله تییدا له دایکی بوو، به به رده وامی

که له کهه ی نښو نه و نیش تمانه دا، هیوایان به بینینی روزه
خوښه کانیان ده خواست بوځویان و نه وه کانی پاش خوځیان...

***

به هوی سه ختی جه نگی ناو خووه، له وسالهی که هیوا
چاوه کانی به ژیان هه ئهینا بوو. هه رچه نده جه نکه ناو خوځیه که
دووسال پښ نه دایکبوونی هیوا ده سستی پیکردبوو، به نام
نه وسالهی هیوا که له دایک بوو، نیتز به رهو ده سستی کوتایی
هاتنی جه نکه براکوژیه که هی نیوان نه و دوو هیئزه سیاسیه
کوردیه دا له نارادابوو، چوونکه جه نگیک بوو، هیچ کاتیک که نه
کوردی باشوور به خه یائی نه هاتبوو، تاوه کو ده هات
جه نکه گه ش روزه به دوا ی روزه، قووتر ده بوو، له هه مانکاتیش دا
مالویرانییه کی نیجگار گه وره ی به دوا یخویدا هینا.

هاوکات، نه و جه نکه ناو خوځیه ش له نیوان نه و دوو هیئزه
سیاسیه کوردیه گه وره یه دا بوو که سالانیک بوونه تارماییه ک
بوژژی می دیکتاتوری به عس. به نام هه رزوو سالان تیبه ری بو
نهم دوو هیئزه کوردیه، که توانیان له پارچه داگیرکراوه که ی
خوځیان، له پاش را په ری نی خه لکی باشووری کوردستان
دا، ده سه نات بگر نه ده ست و خوځیان حوکمرانی که له کهه ی خوځیان
دا بکه ن، به نام که چمی هه رزوو له پاش سی سال
له حوکمرانی کوردی که له کهه ی خوځیان، که چمی نه مجاره یان بوونه

تارماييهك بؤگيانى خوځيان، كه تييدا نووځه تهنهنگه كانيان
ناراسته يه كترى ده كرد...

***

سهر يارى هه موو نه م رووداوانه، كه چي به هوى نهو جهنگه ناوخويه وه، به ده يان
روځه ي نيو نيشتمانه كه ي هيووا، بوونه خوځيانى گوځه ي ده ستى
يه كتر دا، كه نه مه ش نازاريكى گه وړه بوو بؤ گه ئى كوردى باشوور، كه تييدا
به ده يان دا يكي جه رگ سووتاو كرد. له گه ل نه وه شدا به هه زاران مندائى بى باوك
كران...

***

نيشتمانه كه ي هيووا به سهر چوار پارچه دابه شكرابوو، به نام
دوو هيژه سياسي كورد يه كه ي ناو پارچه نيشتمانه كه ي هيووا كه
به باشوورى كوردستان ناسرابوو، بؤ ماوه ي چه ندين سان
كرد يان به دوويه شه وه، واته نه نيو پارچه يه كي بچووكى
نيشتمانه كه ي هيووا، دوو حكومت هاته ناراه. كه نه مه ش
وايان كرد ژيان و بارودوځى خه ئكى باشوورى كوردستانى
به شمه يت سه ختر بيته وه، به هوى مملان نيبه كانى نهو دوو هيژه
كورد يه وه...

هيووا کورپه کوردنيکي خه لکي شاري سليمانيه ، دانيشتوي گهړهکي مه لکه نديه . به نام دايکي هيووا له بنهړه ته وه خه لکي شاروچکهي خانه قينه ، به هوي ده سپيکردني شه پوليکي فراواني راگواستنه وه له لايه ن رژيمي به عسه وه له سه رده ماني پيشوودا ، نيت به شيکي خيزانه کهي دايکي هيووا به ره و شماره کاني تري کوردستان کوچ ده که ن ، ههروه ها به شيکي تريشيان خويان له به غداد و نيران بينيه وه ، نيت به دو جاريش دايکي هيوواش خوي له ناو شاري سليماني بينيه وه ، که له يه کيک له داموده زگاکاني نه وشاره وه کو فهران به ر ده سته کار بپوو .

باوکي هيوواش ناوي شه مال بوو ، به نام ناسرابوو به شامانه رهش که پياويکي چوارشانه ي سميل زلي گه وړه بوو . شه مانه رهش له بنهړه ته وه خه لکي شاري سليمانيه ، که له هه مان نه وه فهرانگه يه کاري ده کرد که دايکي هيوواي لي بوو ، به نام شه مانه رهش له وه فهرانگايه نامينته وه ، راسته وخو خوي و به شيک له هاوريکاني خويان ده گه بننه نيو چياکاني کوردستان ، نه مهش له پيناو زگارکردني نيشتمانه کهي له ده ستي داگير که راني رژيمي به عس دا ...

***

سه رجه م ده زگاکاني نه من و نيس تجباراتي به عس ، هه رکاتيک کوييان له ناوي شه مانه رهش بوايه ، ده سته جي نيس تجبارات

خۇيىيان دەخستتە نامادەباشى بۇ گىرتنى شەمانە رەش و
ھاۋرىكىانى، ئەمەش بەھۇي ئەو نازايتىھى كە شەمانە رەش و
ھاۋرىكىانى ھەيان بوو. ئەگەرچى رۇژىكىيان ئەلايەن سەرۇك
سەدام حوسىننەو، راگەينراۋىكى بىلاۋكرايەو كە تىايىدا
ناماژى بەوھدايوو، ھەر كە سىك شەمانە رەش بۇي بە زىندىيى
يان مردوويى بەينىتە پىشى، ئەو ئەو كە سە گەورەترىن
خەنات دەكرىت ئەلايەن سەرۇكەو. ھەرچەندە ئەپاش ئەو
راگەينراۋى سەرۇك دا، شەۋىكىيان ھىزىكى شەمانە رەش
ئەشاخەو بەرەو ناو شار دابەزىيون، كە دابەزىنەكەيان
سەبارەت بەھەندىك رىكخستى تايىتەو بوو، كە دەبوايە
ئەنئە شاردان ئەنجامى بەن، كە ھاۋكات ئەگەل برادەرانى
رىكخستى نىو شاردان. كۇيوونەو كەي ئەوشەو، ئەمانى
ئەدنانە چاۋشىن ئەنجام درا، كە ئەدنانى چاۋشىن
بەرىكخستىكى بەتوانا ناسرەبوو ئەلايەن سەركردايەتى
شاخەو. ئىتەر ئەو شەو پىشەمەرگەيەكى زۇرى شەمانە رەش
ئەمانى ئەدنانە چاۋشىن كۇبىونەو، كەچى ھەر زوو
ئىستىخباراتى بەس ئەوشەو، زۇر بەتووندى بۇنى شەمانە
رەشىيان كىردىبو ئەناو سىيەمانى دا، ھەربۇيە راستەوخۇ پاش
نىوكاترەمىر ھىزىكى زۇرى بەس ھەئىيان كوتايە سەرمانەكەي
ئەدنانە چاۋشىن، ئەپاشان دەنگى تەقەيەكى زۇر بەناو
گەرەك بىلاۋدەكرايەو، كە خۇش بەختانە ھىزەكەي شەمانە

رەش تۈنلىرىدە بەتۈنلەشكەن بەرگى ئەخۇيان بىكەن و چۆك بۇ
دوۋرئەنمان دانە ئېن، ئەھە مانكاتىشىدا بەتۈنلەشكەن پەپەرچەسى
ھېزەكانى بەئەسىيان داھەۋە.

ئەۋ شەۋە شەمانە رەش چۆكى ئەداۋ تۈنلىرى ئەۋى رزگارى بېت و
دوۋبەرە خۇيى و ھاورىكانى بەرەۋ شاخ ھە ئېتەۋە، بە نام
تەنھا ئەۋ شەۋە ئەدانە چاۋشىن و خېزانەكەى ئەيان تۈنلىرى و
راپكەن و سەرە نجام كەۋتەنە ژۇر دەستى ئېستىخباراتى
بەئەسەۋە ، كەتپىدا بەتۈنلەشكەن شېۋاز ئەشكە نەجە دەدران...

***

شەمانە رەش، بە پېشەمەرگە و رېكسىتتىكى بەتۈنلەشكەن ئازا
ناسراپوۋ ئە نېۋشاخ و شاردا . كە ئەۋىش ئەۋ رۇژانە بوۋ ،
كەتپىدا كە ئەكەى گىرۋەدى دەسە ئاتىكى دىكتاتور بېۋو، كە
ئەۋ دەسە لاتەش ناۋى ئە خۇى نابوۋ رزىمى بەئەس، كە ھەموو
خەئكى بەسەرچەم پېكھاتەكان و ئەتەۋكانەۋە ھېنابوۋە
ئەرزىن. بە نام كوردەكان قارەمان بوۋن و ھېچ كاتىك چۆكەيان
بۇ ئەۋ دەسە ئاتە ئەداۋ بەئەكو بەردەۋام زەبىرى كوۋشندەيان ئە
ھېزى بەئەسەدا.

***

جه مائی بیکه سی، که به برا گه وره ی شه مائه رهش ناسرابوو، به نام جه مائی بیکه سی له سائانی رابردوو، له سه رده می نه وکاته ی هوکمرانی نه حمه د حه سه ن به کردا، واته پیش هاتنه سه رده سه ئاتی سه دام حوسین دا، نیواره یه ک بوو که دهنگوی کوژزانی جه مائی بیکه سی و هه قائله کانی بلاو کرایه وه. که هاوکات کوشتنه که یان له نیو نه مننه سووره که ی سلیمانی بوو، له گه ل کومه ئیک هاورپی تیکوشه ری خوی دا، تییدا ده ستریزی گوله ده گرین و سه ره نجام ده چنه ریزی کاروانی نه مری شه هیدانه وه.

نه مننه سووره که ی سلیمانی، زیندانیکی تاریکی نیو نیشتمانه که ی هیوا بوو، که به ده یان په پووله له نیو نه و زیندانه دا باله کانیان شکیئرا بوون به ده سستی داگیر که رانه وه.

***

خیزانه که ی شه مائه رهش سه رجه میان خه باتگیږو شوږشگیږیکی به توانا بوون له پیناو سه ربه خوی گه له که یان دا. به تاییه تیش باوکی شه مائه رهش و له گه ل با پیری دا، که به کیک بوون له پیاوه تیکوشه ره کانی گه لی کورد، که له سه رده می، کوماری مه هاباته وه، ده ستیان دا بووه شوږش و خه باتکردن له پیناو نازادکردنی گه له که یان له ژیر ده سستی داگیر که ران دا. به نام هه رزوو دووژمنان زه فه ریان پی ده به ن و

سهره نجام نه گهل (قازى مه حه مه د) و كومه نيك خه بانگيرى
ديكه دا كه له نيويان دا با پير و باوكى شه مانه ره شيش
تيدابوو، نيتر بؤدوا جار هه موويان له گوره پسانى چوارچرا
، به ده ستي داگير كه رانه وه له په تي سييداره ده كرين. له پاشان
نيتر شه خه باتسه ، بو شه مال و جه مال به جى ده هيلنه وه ، كه
بريار دهن له سهر هه مان ريچكه ي باوك و با پير يان برؤن ،
دريزه به خه باتيان بدن ، هه ريويه سهره نجام شه دوو برايه
په يوه ندى به شور شه كاني باش و وري كورد سستانه وه
ده كن ، له پيناو نازا دكر دنى كه له كه يان ...

***

هيو دهببت به سييه مندانى ناو خيزانه كه يان ، هه روه ها
تاقانه ي دوو خووشكه كه ي خو ي بوو به ناوه كاني (تارا و
نه رمين). به نام خووشكه گه وره كه ي هيو كه ناو تارا بوو ، له
كاتى رووانى كوره وه مليونيه كه ي سالى (1991) دا ، نيتر
له وكاته وه له خيزانه كه ي جيا ده بيته وه و چيتر هيچ هه وائيكى
نامي نيت. نه گه رچى به له دايك بوونى هيو بوو به پينج سالى
ره به قه كه تارا هيچ هه وال و ده نگو باسيكى نيه ، كه شه
نيتر له وكاته وه نارامى و خوشى له نيو خيزانه كه ي هيو
نه هيشتبوو.

***

ئەگەر ئێمە گۆرە وە گەدا، تارا ئە وکاتە تەمەنی تەنھا (دە سائان) بوو کە ئە خیزانە کە ییادە ییتە وە، ئەمەش بەهۆی ئە و سەرئیشی وایوایە خەئکی بەناکا و بەسەریان دا هات، کە دووبارە رژیمە دیکتاتۆرە کە ی بە عس، ئەناکا و بە شیوازیکێ کتوپرە وە بۆ جاریکی دیکە پەلاماری ناوچەکانی کوردستان و خەئکی کوردی خێر ئە خۆ نەدیوی دایە وە. کە ئەمەش وای ئە خەئکی کرد مال و حالی خۆیان بە جی بهیلن و پەنا بەرنە بەر سنۆرەکانی ئێران و تورکیا. نیت ئە وکاتە وە تاراش ئە نیو ئە و سەرئیشی وایوایە ئە خیزانە کە ی و ن دەبیئت، ئە و کۆرە وە ملیۆنیە ی کە بە سەر گە لی کوردی پارچە ی باشووری کوردستان دا هات، بە تۆلە یە کە ی رژیمی بە عس و سەدام حسین دانرا، ئەمەش ئە پاش ئە وە ی کە خەئکی باشووری کوردستان، ئە سەرەتای مانگی ئازاری (1991) دەستیان دایە راپەرین و دەرکردنی بە عس ئە سەر جەم ناوچە کوردیەکان و بە کە رکوکیشە وە، بە نام هەرزوو بە عس وە کۆ تۆلە یە کە تر ئە بە رامبەر بە گە لی کورد، هاوشانی جینۆساید و ئە نفالە کردنەکانی ئە بە رامبەر بە کورد. بە نام ئە مچارەیان ئە کۆتایی مانگی ئازارو سەرەتای مانگی نیسانی هەمان ئە و ساڵدا، کۆرە ویکێ ملیۆنی گە لی کورد دەستی پیکرد، کە تییدا بە هەزاران کەس بوونە قوربانی ئە سەر سنۆرەکانی ئێران و تورکیادا، بە تاییە تیش سەر سنۆرەکانی تورکیا، چوونکە تورکیا

سەرەتا ئامادە نەبوو، دەرگاي خۇي بەرپووي كورد
بكاتەو، بۇيە سەرە نجام بەشيكيان ئەو دەشت و دەرەدا بەبى
نازى گيانيان ئەدەست دا، كە ئەنيويانىشدا تارا كچە
قوربانيەكى ئەو كۆرەو بوو...

(2)

ئەو كاتەي هيوئا ئەنيوسكى دايكى دايە ، پيش ئەووي ئەسەر
دەستى پوورە جەمىلەي مامانەو بېتە سەر ئەم ژيانەدا...
كەچى دايكى ھەرزوو بېياردەدات كە ئەو كۆرپە ئەيەي ناوسكى
لەبار ببات و ئەبېتە ئەم ژيانەو، ئەمەش بەھۇي ئەووي
دايكى هيوئا گونبېستى ھەوائى كوژرانى شەمائە رەشى ھاوسەرى
دەبېتەو . كوژرانى شەمائە رەش، ئەئە نجامى ئەو جەنگە
ناوخۇيەي گە ئەكەي بوو كە ئەنيوان ئەو دووھېزە سىياسىيە
كوردىيەو ھەنگېرسا بوو . كەسانانىك ئەشاخ و ئەشاردا
سەرقانى خەباتى چەكدارى و رىكخستىن بوون ئە دژى رژىمى
بەس دا . بەئام ھەرزوو ئە پاش را پەرىن و ئازادكردنى ناوچە

كوردیەكانی ژێر دەسە ئاتى رژیمی بە عس و كەوتنە ژێر دەستی دەسە ئاتدارانى كوردو بە تايیە تیش ئەو دوو هیئەزە سیاسییە كوردیە گەورەییە . ئیتر بۆ دواجار توانیان نێمچە سەر بە خۆییەك بۆخۆیان دا بەمە زڕینن لە باشووری كوردستان، كە ئەمەش گەلى كوردی باشووری كوردستان دلى بەو نێمچە سەر بە خۆییەى خوش بوو، چوونكە توانیان لە پاش زیاتر لە چە نەدین سال لە قوربانی و ئە نفال و كیمیا باران و جینۆساید كردن و ئە گەل چە نەدین نازاری دیکە كە بە رۆكى گەلى كوردی گرتبوو . بۆ دواجار ئیتر ئەم گەلە چە و ساواییە، توانی بۆخۆی نێمچە رۆشناییەك بەروویدا بكریتەو لە باشووری كوردستان، ئە و كاتەش شە مائە رهشیش زەر دەخە ئە یەك بە سەر روو خسارەكانی دا دەگە شیتەو ، كە توانیویان لە پاش هەموو ئەو خە باتە یان لە پینا و گە ئە كە یان دا، سەرە نجام توانیان نێمچە بە رهە میکیان بە دەست هیئا، بە نام تە مەنى ئەم نێمچە رۆشناییەى گەلى كوردی باشوور زور كورت بوو، چوونكە هەرزوو دوو بارە تارىكاییەكى دیکە بانیان بە سەر دا كیشاییەو، بە نام ئە مجارە یان تارىكاییە كە رژیمی داگیر كەران نە بوون ، بە ئكو ئە نیوان دوو هیئەزى ناوخۆیی كوردیەو بوو ، كە سانائىكى دوورو درێژ خۆیان بە پائەوانى گۆرە پانى خە باتى چە كدارى و ریکجستە نە كان دادە نا ئە نیو شارو شاخ دا ... بە نام بە چاوتر و كانیك دا ئە سەرە تەى مانگی ئایارى (1994) وە،

په یوه نډیسه کانی نیوان نه و دوو هیزه له ناخوی خویاندا
تیکده چیت و سهره نجام له جیاتی نه وهی نوولته ی
تفه نگه کانیان ناراسته ی دووژمنان پکه ن ، که چی ناراسته ی
یه کترین ده کرد . نیتر دهرنه نجامه که ی شه پکی ناوخوی
تووندی لی که وتوه ، که تییدا به هزاران رولسه ی کوردی نیو
نیشتمانه که ی هیوا بوونه قوربانی دهستی یه کتر .

***

نه که رچی دایکی هیوا له لایه که وه هیشتا برینه کانی ونبوونی
کچه گه وره که ی ساریژ نه بوته وه ، که چی له لایه کی تره وه له
نیواره یه کی کش و ماتی گهرمدا له سانی 1996 دا ، هه وانی
کوژرانی شه مائه رهشی هاوسه ری پی ده گه یین . نیتر پاش مردنی
شه مائه رهش دهنگ و باسی مردنه که ی ، چه ندین قسه و مقو
مقوی به دوا ی خویدا بلاو کرایه وه . که هه رکه سیک له گه په ک و
له م لاو له ملا به شیوه یکی جیواز باسی کوژرانی شه مال رهشیان
ده کرد . هه ندیک مقو مقو بلاو کرایه وه که گوا یه شه مال رهش
دهستی خوی نه گه ل دووژمنه کانی که نه که ی تیکه ل کردبوو ، که
سه رجه م نیپنیه کانی شاخی به نه من و نیستغباراتی به عس داوه
له کاتی خوی دا . نیتر چه ندین چیروک و مقو مقوی تریان بوی
هه له بستبوو ، به نام خیزانه که ی شه مائه رهش هیج باوه ری به م
قسه هه له بستراوانه نه ده کرد که بو هاوسه ره که ی درووستیان

کردېوو، چوونکه نه و شامانه کې خوی باش دهناسی که چه نده که سیکی پاک و نیشتمان په رومر یووو بو خاکه کې خوی، هیج کاتیکیش شتیکی لهم جوړه به ناو میښکی شه مانه رهش و خیزانه کې دا نه هاتبوو، که خه یانته له نیشتمان و گه له کې خویاندا بکن. به لکو هه موو خیزانه کې شه مال له پیناو نازادی و سهر به خویی گه نه که یان گیانی خویان به خنکردبوو، به نام له هه موو سهرده مانیک و له هه ر شوړشیک دا که سانی نازاو راستگو به رده وام دووژمنگه لیکي زوری بو په ییدا ده بییت، که تییدا دووژمن چاوه روانی هه لیک ده کات بو ی بیته پیشه وه که نه و که سه قاره مانه له ناو بیات و یان ناو بانگی و قهره مانیه تیه کې له پیش چاوی خه لکی ناشرین بکات. خوشبه ختانه ناوی شه مانه رهش ناشرین نه بوو به لکو کرایه سیمبولی قاره مانی که لیکي چه وساوه .

(3)

ئەۋكاتە پەشیمان دەپتەۋە بۇ ئە باربردنى ئەۋ مندائەى
ناوسكى خۇى ، كاتىك دەۋاتە ژوورى كتيبخانەى
هاوسەرەكەيەۋە ، راستەۋخۇ بە چوونە ناۋ ژوورە تاييەتەكەى
شەمانى ھاوسەرى ، زۇر ھەستى بە ئارامى دەکردو ۋا ھەستى
دەکرد كە شەمانەكەى زىندوۋە ، بە تاييەتتى كاتىك ئەسەر مېز
ۋ كورسيە تاييەتەكەى شەمان دادەنيشيت ، ھەرزوۋ بۇنى
نووسىينەكانى شەمانە رەشى ھاوسەرى بە ناۋ ئووتەكانى دا
دەۋات ، بە ئام كاتىك چاۋى دەكەۋىتە سەر كاغەزىكى داخراۋ ،
ئەگەل گۈئيكى سوورى جوان ئەسەر كاغەزەكەى دانراۋە ،
ھەرزوۋ كاغەزەكە دەكاتەۋە دەست بە خوئىندەۋى نامەى ناۋ
كاغەزەكە دەكات ، كە ئەلا يەن شەمانە رەشى ھاوسەريەۋە بۇى
نووسراۋە .

دەقى نامەكەى شەمانە رەش بۇ ھاوسەرەكەى:

سەرەتا سناۋت ئى بىت ئەى جوانترين ھاوسەرى من ، ئەى
جوانترين داكىسى جيهان ، گيانەكەى من ئەى ھەموۋ كەسەكەم

، نهی پښت و په ناکه‌ی من ، نه‌ی جوانترین دایکسی تارا و
نه‌رمین ...

نه‌م نامه‌یه‌ت بو دهنووسم و له‌سه‌ر میزه‌که‌م بو‌تی به‌جی ده‌هیلیم
بو‌روژی خو‌ی، ره‌نگه‌ من روژیک بی‌ت مائناوایی له‌ه‌مووتان
بکه‌م ، به‌تاییه‌تی له‌ نیستادا که دؤ‌خی ناو‌خو‌ی، نیوان دوو
هیزه‌ کوردیه‌که‌مان باش نیه‌ ، بو‌نی خو‌ی‌نیکی مه‌ترسیدار ده‌که‌م
له‌ نیوان هه‌ردوولا ، بوی‌یه‌ ره‌نگه‌ من و هه‌زارانی
دیکه‌ ، له‌ه‌رچرکه‌ ساتیکدا ببینه‌ قوربانی له‌ نیوان ملام‌نیکانی
نه‌و دوو‌هیزه‌دا ، به‌راستی هیج کاتیک جه‌نگی‌کی ناو‌خو‌یی به‌م
شیوه‌یه‌ به‌ناو می‌شکی من دا نه‌هاتبوو ، که‌له‌ نیوان خو‌مان دا
به‌رپای بکه‌ین ، چوونکه‌ ته‌نیا زیان به‌ خو‌مان ده‌گه‌ینین و
هیچی دیکه‌ .

به‌نام گیانه‌که‌م تکایه‌ ، نه‌گه‌ر روژیکیان هاتوو نی‌مه‌ بو‌ینه‌
خاوه‌نی مندالیکی کور ، با‌ه‌رزوو ناوی لی‌ بنیین (هیوا) ،
چوونکه‌ من نه‌وکاته‌ی چه‌کم کرده‌ سه‌رشان و به‌ره‌و‌چیا
سه‌خته‌کان رویشتم ، ته‌نها به‌و هیوا‌یه‌وه‌ رویشتم ، که‌ بتوانم
نازادی و سه‌ربه‌ خو‌یی به‌ده‌سته‌بهنیم بو‌گه‌ له‌ چه‌وساوه‌که‌ی خو‌م ،
جگه‌ له‌وه‌ش من زور له‌ چاوه‌روانی هه‌وانی کچه‌ گه‌وره‌که‌م که‌
دوو‌باره‌ پیمان شاد‌بیته‌وه‌ (تارا) گیان . به‌نام گیانه‌که‌م نه‌گه‌ر
روژیک هاتوو نه‌متوانی ، جاریکی تر به‌دیداری کچه‌ گه‌وره‌که‌م

شادبەبە وەو ، يىاخود ئەگەر نە متوانى ئە داىكبوونى كورەكەم
بىبىنم ، ئەوا بىيان بلى ، كە باوكتان نىووى زۇر خوشە وىت... .

شەمالە رەش ، ئايارى (1994)

***

نامەكەى شەمالە رەش ، بۇ ھاوسەرەكەى پىش دوو سال بىوى
نوسىبىووى كە لەسەر مېزى كىنەخانەكەى لە تەنىشت دەقتەر و
قە لەمەكەى يەو بە بىوى بە جىپىشتىبوو ، چوونكە لە وكتا تەو وە نىتر
ناوبە ناوہ ئانۇزى و دەنگى گولە لە نىوان دوو ھىزە كوردى بەكە
دەستى پىكردىبوو ، لە پاشانىش ھەرزوو ئاگەر بەستىكى كاتيان
دەبەست بۇ راگرتنى جەنگ . بە نام پاش ناگر بەستە
كاتى بەكەى نىوانىيان ، جارىكى دىكە جەنگ ئانۇزى دەستى
پىكردەو ، تاوەكو كۆتايى سانى 1996... .

***

لە نامەكەدا شەمالە رەش داواى رۇژىكى لەو جورەى كردىبوو كە
مندائىكى كورپان ھەبىت و ناوى نى بنىن (ھىوا) ، ھەربۇيە نىتر
ئە وكتا تە داىكى ھىوا لە پاش خويندەنەو ھى نامەكەى ھاوسەرى ،
راستە و خۇ بەگرىانەو دە پىخاتە سەر سىنگى خۇى . دەستبە جى
نىتر پە شىمان دەبىتەو بە بۇ لە باربردنى ئەو مندائەى ناو سكى

كە ئەوئىش هئوئا بوو، بۇدواچار ئەسەر دەستى پووره جەمئىلەى مامانەوۋە كۆرۈنك بەناوى هئوواوۋە ئەگەرماى هئاوئىنى سائى (1996) هئىنرايە ژئىان. ئەوكاتەى كە هئوئا چاوه جوانەكانى بەژئىان كىردوۋە، كەچى باوكى هەفتەيەك پئىش ئەدايىكبوونى كورەكەى ئە بوئسەيەكى تەم و مزائوئىدا، كۆتايى بەژئىانى خۇيى، ئەگەل چەند هاورئىبەكى نرئىكى هات.

ئەگەرچى هئىچ كاتئىك بەەس ئەئىتوانى شەمال و هاورئىكانى ئەناو ببات، بەئام بەدەستى نساوخۇدا زۆر بەئاسانى كۆتايى بەژئىانى هات...

(4)

باوكى هئوئا جگە ئەوۋى كە پىئاوئىكى پئىشمەرگە و شوپرئىگىر بوو، ئەهەمانكاتئىشدا خوئنەر و شاعىرئىكى بەسەلئىقە بوو، كە ئەتەمەنى كە نئىتئىيەوۋە خوئىئىئى بۇ خوئىندەوۋە و نووسىنى شعر پەئىدادەبئىت، ئەمەش ئە پال پئىشمەرگاىەتئىكەئىدا. ئەگەل ئەوۋەشدا شەمائە رەش زۆر كارئىگەر دەبئىت بە شعرەكانى شئىركۆ بئىكەس و نائى و مەجوى. هەرئىوئىيە بەهۇى ئەو كارئىگەر

بوونەییەو بەو شاعیرانەیی کورد راستەوخۆ دەست بەو نووسینی شعری سیاسی و دلداری دەبات. بەتایبەتیش خۆی بوو شعری سیاسی تەرخانکردبوو ئەو سەردەمەدا، ئەمەش بەهۆی ئەوەی سەردەمی شەمەلە رەش سەردەمی شوپش و خەباتکردن بوو ئە پیناوا نازادکردنی گەلەگەیی دا، نۆیتر هەرئەمەش وای نیکردبوو زیاتر شعری سیاسی بنووسیت و بڵاویان بکاتەو. کە تێیدا سەرچەم نازارەکانی گەلەگەیی ئە ریگای شعەرەکانیەو دەگایندە بەرگویی داگیرکەرانی ئەوکاتەیی رژیمی بەعس دا، هەرئەمەش وای ئە بەعس کردبوو کە بە زیندوویی یان بە مردوویی شەمەلە رەش بکەوێتە ژێر دەستیان، چوونکە وەکو تارماییەک وابوو بوو سەرکردایەتی بەعس.

شەمەلە رەش پیاویەک بوو خاوەن بیریکی نازاد یخووزانە بوو بوو نیشتمانەگەیی، ئەهەمانکاتیشدا زۆر ناشنایەتی ئەگەل کتیبە فەلسەفییەکان و فەیلەسووفەکانی جیهان هەبوو، کە زۆر پینان سەرسام بوو، ئەنۆیشتیاندا زۆر سەرسام و کاریگەر بوو بە کارل مارکسی فەیلەسووف و ئەگەل نیچە، هەرئەو ناو بەناو ئە روژنامەکانی ئەوکات کە دەردەچوون، تێیدا دەقە شعریەکانی تێیدا بڵاودەکرایەو، کە تەوانی بییتە جیگای دڵخۆشی خوێنەرانی...

(5)

هيووا کاتيک ته مه نه دهبیت به شهش سائن، سه ريارى نه وهى
مندا نيکى بسى باوکه و شهوان به دهم خه وهوه به به ردهوامى
دهبیت: بابيه گيان، بابيه گيان، به نام بابيه گيان ده ميک دهبیت
به گوله يه کى سارد کوتايى به ژيانى هاتووه. که چس نه لايه کى
دیکه وه نه رمينى خووشکى به هوى دهرکه وتنى په نه يه کسه وه
نه سهر دلى، نيتير بو دوا جاريش نه وه په نه يه ي سهر دلى
خووشکى، دهبيتسه هوى مائناوايى کردن نه خيزان و نيشتمانه
تاريکه کى. نه وکاته ي نه رمين مائناوايى دهکات، دايکى هيووا
ته نها نه شيوهن و گريان زياتر هيچى تری نه ده ست نه ده هات
که په ناي بو ببات، چوونکه نه وه ته مه نيکى خوى به ردهوام، به
شيوهن گريان بو تاراي کچس و شه مائه رهشى هاوسه رى
به ريگرده، که چس نيسستاش دووباره بو نه رمينى کچه بچووکى
ده ست به شيوهن گريان باوکه رويه تى.

نیشتمان که ی هیوا، پریه تی نه هه زاران دايک و نافرته تی
جهرگ سووتاو که به ردهوام شين و رؤ... رؤ يه تيان بو
رؤ نه کانينان و هاوسه ره کانينان...

***

هيووا نه وکاته ته مه نى زور بچووکه ته نها شه ش سانه ، که چى
نه لايه ک باوکی نه ماوه ، هه روه ها چاره نووسى خووشکه
که وره که يشى نادياره ، نه سه رووى نه مانه وه خووشکه که کى
تريشى کوچى دوايى کرد بو هه تا هه تايه . به نام هيش تاکه هيووا
نه نيو به هارى ته مه نى مندائى خو دايه ، هه ربويه ناتوانيت
به شيوه يه کى فراوان قامى رووداوه گانى ده ورو به رى خو
به ته واوه تى بکات ...

***

نه که رچى دايکى هيووا نافرته تى کى جوان و گه نج بوو ، که هيش تا
توانايه کى به هيزى جه سته يى به خو يه وه مابوو ، بو
درووسکردنى ژيانى کى نوئى تر نه گه ن پياويکى دیکه دا . به نام
دايکى هيووا هه موو خوشيه گانى ژيانى خو لسه سوو چيکى نيو
دلى دا زيندانى کرد بوو . چوونکه نيتر نه و باوه رى و ابوو لسه
نيستادا تاکه خوشى نه و نه م ژيانه دا ، برتیه نه
به پرسى ياره تى دايکايه تى ، که ده بيت زور به هه ستيارانه
مامه نه نه گه ن نه و به پرسى ياره تيه دا بکات ، له به رام به ر
مندانه گانى دا به تايه تى له نيستادا که ته نيا هيووا له لا
ماوه ، هه روه ها به به رده وامى ناواتيش ده خوازيت به نزيک ترين
کات هه والى گه رانه وهى کچه گه وره که ي ببيستيت ، بو نه وهى
بتوانيت بو جاريکى دیکه له باوه شى بگريته وه و تير ... تير

ماچى رومەتە كانى تاراي كچى بىكات، بەگەرانە ھەي تارا،
دەبىتە ھۆكارىك بۇ ئارامبۇونە ھەي داىكى...

(6)

نە وداھاتەي كە دەستى داىكى ھىوا دەكەوت نە پىشەي
شەرمانبەرىيە كەي، بېرىكى ئىجگار كەم بوو، لەچاۋ نە وداھاتە
زۆرەي كە نە ئىبو خاكە كەي دا ھە بوو، سەربارى نە ھە ھىواۋ
داىكى نە سەر خاكە كەي خۇيان كرىچى بوون و خاۋەنى ھىج
موتكىك نە بوون، نە مەش نە پاش ھە موو نە و قوربانى و
خەباتانەي كە لە لايەن ھاوسەرەكە يە ھە نە نجام درابوو...

***

كتىبخانە رەنگىنە كەي باۋكى ھىوا، سائانىكى زۆر دەبىت
كەس سەردانى نە كرديوو، ھە موو كتىبە كانى ئىبو كتىبخانە كە
بە داخراۋى ماونە تە ھە، تىۋىكى ئىجگار زۆرى بە سەردا

نیش تېوونه وه، به نام له مه و به دواډا هیوا نیتر ژووری
کتیځانه که ی باوکی دهکاته وه و له سه رمیز و کورس یه
تاییه ته که ی باوکی داده نیشیت، له گه ل نه وه شدا ناو به ناوه
ده ست دهکات به خویند نه وه ی هه نډیک له کتیبه کانی نیو
کتیځانه که ی باوکی. نه گه چس هیوا له به شیک کتیبه کان
تینه ده گه یشته به هوی بچو وکی ته مه نیه وه که ته نها نه وکاته،
نوسانان بوو که بویه که م جار ژووری کتیځانه که ی باوکی
دهکاته وه، به نام وه کو باوکی خوینیا و هه سستیکی تاییه ته ی بو
وشه کان و کتیبه کان هه بوو، به تاییه تیش زور خوینیا ی بو کتیبه
میژوویه کان و نه ده بیه کان ده رویشته.

هیوا هه موو کتیبه کانی، نیو کتیځانه که ی باوکی،
سه رله نوی خاوینیان دهکاته وه و جاریکی دیکه له شوینی خوینان
به ریکی دایده نیته وه، هه روه ها ژوره که ش زور به جوانی خاوین
و ریک پیکس دهکات و دهیکاته ژووری تاییه ته خوی. چوونکه
نیتر هیوا هه سستی ده کرد باوکی له گه لیا نناژیت، به نام
هه سستی به وه ده کرد که باوکی گه وره ترین شتی له پاش خوی
بوی به جی هیش تووه، که نه ویش ژووری کتیځانه که ی خوی بوو
، که نه مه ش بو هیوا ده بیته سه رچاوه ی زانیاری و
بیره وریه کانی باوکه قاره مانه که ی. له گه ل نه وه شدا هه موو
ده قه شعریه کانی باوکی شس ی له ده فته ریکدا کویان
دهکاته وه، تاوه کو نه ده رفه تیکدا بتوانیت له یه کیک له

چاپخانه کانی شماره که ی به چاپی بگه یه نیت و بلاوی بکاته وه
بوی... .

***

روژکیان مامه نیسماعیل که خاوه نی یه کیک له چاپخانه کانی
شاری سلیمانی بوو. هاوکاتیش هاوړنیه کی نزیکی باوکی هیوا
بوو، له سه رده می شاخ و به تاییه تیش له کاتی
ریکخسته نه کانی نیو شارد، که شه مائه رهش به که سیکی
قاره مان و چاوکراوه داینابوو. له گه ل نه وه شدا هه روکودو ویرا
وابوون بو یه کتری. نیت شه ویکیان سهردانی مانی هیوا دهکات ،
بو نه وه ی له ته ندروووستی براژنی و هیوا پیرسیت. له پاشان داوا
له هیوا دهکات که بروات هه موو دهقه شعریه کانی باوکی بو
به نیت ، تاوه کو له درقه تیک دا به چاپی بگه نیت . هیوا دل
خوش ده بیت به داوا که ی مام نیسماعیل ، هیواش به راگردن
به رهو ژووری کتیبخانه که ی باوکی دا دروات ، سه رجه م دهقه
شعریه کانی باوکی زور به جوانی ریکده خات ، له پاشان دهیداته
دهستی مامه نیسماعیل ، بو نه وه ی به چاپی بگه یه نیت بوی... .

(7)

سالَ به خپرايی تپهړی بو گه لی باشووری کوردستان و ته واوی
دانیشتوانی عیراق، به تپه پوونی خپرايی ساند، خه لکی
باشووری کوردستان و عیراق به بیستنی هه وائیک ده ستیان
به ناهه نگ گبران کرد، نه و ناهه نگه ش به هوی رووخان
وله سیداردانی گه ووره ترین سته مکاری میژوی سه دهی بیست
بوو. که نه ویش سه دام حسین بوو، که به پیاویکی دیکتاتور و
مهتر سیدار ناسرابوو، به تاییه تیش بو گیکانی گه لی کورد،
به نام نه سه ره تای سه دهی بیست و به کدا به په تی سیداره
کو تپایی به هه مووده سه نات و سته مکاریه که ی دا هات
که نه به رامبه ر به گه لی باشووری کوردستان و عیراق نه نجامی
دابوو، خه لکی له دڅو شیا نه یان زانی که چون خو شیه کانیان
ده برن، بو رووخانی نه و ده سه نات دیکتاتورو قیزه ونه ی،
که سالیانیکي نیچگار زور به روکی خه لکی عیراق و به تاییه تیش
کورده کانی گرتبوو، که به رده وام بوو له نه نجامدانی
کیمیا باران کردن و نه نفالی خه لکی باشووری کوردستان و
چه ندین نه هه مانی دیکه دا که گه لی کوردی باشووری کوردستان
به ده ستی نه و ده سه نات هه چه شت بووی، که هیچ کاتیک گه لی
کورد نه و نازاران هه له یاد ناچیت هه، هه روه ها نه وه له پاش
نه وه ی، نی، نیشتمان هه که ی هیوا ده بیست بزانیست که گه نه که ی

چه ندين نازاري گه وړه گه وړه چه شتووه، به ده سستی نه و رژيمه
يهك به دواي يه كانه وه.

***

له لايه كي ديكه وه دايكي هيووا، هيشتا نه چاوه پروان
هاتنه وهی كچه گه وړه كهی دايه (تارا). كه ناوات ده خوازيات
هره وړه كو چوون مزگيني نه سيداره داني سه دام حوسيني بيست،
به هه مان شيوهش روژنيك بيت له لايه ن فرشته كانه وه، مزگيني
هه وائي كچه گه وړه كهی تارا ي پيی بدن، كه نه و مزگينيهش
ده بيته گه وړه ترين دنخوشي بو دايكي هيووا له ته واوي زيانی .

(8)

تا وړه كو ده هات، ژماره ي ساڼه كان به بن نه وهی هه سستی پي
بكريت زور به خيرا يی تپه ري، له گه ن خيرا تپه ري
ساڼه كاندا، هيوواش ده بيت به كوريكي گه نج و دايكيشی ته مه نی
به ره وه له لكشان د پروات، كه چی هيج ده نگو باسيكي تاراش
له نارادا نيه. نيتر هيووا له سه ره تاي قوناعي گه نجيه تپه وه،
به ته واوه تی هه سستی به هه موو جه نجاييه كانی دهوروو به ري

خویدا ده کسات که له نیو نیش تمانه که دی دا
ده گوزه ریت، به تاییه تیش کاتیځ چاوی به لا په ره کانی میژوودا
ده خشینیتته وه، دبینیت به ده بیان رووداوی گه وره، گه وره رووی
داوه له نیو نیش تمانه که دی و چوارده وریدا، به تاییه تیش کاتیځ
چاوی ده که ویتته سه ره میژووی جه نگی ناو خوی
که له که دی، راسته و خو له نیو دلی خو په وه ده لیت: ناخ نه مه
چی به! نیمه خومان که هم کراوینه ته قوربانی ده ستی
دووژمان، که چی له ناو خوی خویشمانه وه دووژمنی یه که تر
بووینه، هر بویه نیمه نه بووینه ته خاوه نی هیچ شتیځ چوونکه
خومان له نیو خومان دا دووژمنی یه که ترین. به راستی نیتر نیستا
ده زانم نیش تمانه که دی من نیش تمانی (په پوهوله
بالښکاوه کانه)...

***

به نام هیوا هه مو نه شتانه ی به لاره نا، چوونکه تاکه
خه ونی هیواو دایکی له نیستا دا ته نها هه والی تارایه که
دوو باره پیان شاد بیتته وه، هر چه نده هیوا ته نها وینه یه کی
بچووی خووشکه گه وره که دی خو ی بینیه وه، له نیو نه لپووه مه
که وره که دی مائه ویدان...

نیواړه یه کی روژی هه ینی، هیواو دایکی به سه ردا نیک به ره و سه ر
گوری شه مائه ره ش و نه رمین دهرؤن، که باوک و کچ له ته نیشتی

يەككە تەرەپ پائىيان داۋەتتە ۋە ئەنئىنى چىلىكى تارىكىدا ، ئەگەل
خۇيدا ھىوا كىتپە شەرىھە كەي باۋكى كە بۇ چىلىكىرىدۇ
ئەلەينەن مام ئىسمەيلەۋە ، ئەتە نىشىتى گۈرە كە يەۋە دايدە نىت
ۋە ئەگەل كۆمە ئىك گۈلۈ جۇراۋچۇرىشى بۇ دەخاتە سەر
كىتپە كەي . ھەرۋەھا بە باۋكىشى دە نىت : بىخەۋە باۋكە گىيان بە
ئارامى ئەنئىنەم گۈرە تارىكەدا ، مەن شانازى پىتتەۋە دەكەم
ئەناۋاۋرىكانەم كە باۋكەم چەندە پىۋاۋىكى قارەمان بۈۋە ئە
رۇزگارى سەختدا ، كەچى ھەر بە قارەمانىش مەردىت ، بە نام
بە شىكى ھاورىكانت ۋە كوتۇ تا ۋە كوتۇ دۈننى بە ناۋى خەباتى
چە كدارى ۋە پىشمەرگىيەتى خۇيان بە خەلكى ناساندۇۋو ، ئە
دۇرۇزىمە دىكتاتورە كەي بەس دا ، كەچى ئە پاش نەۋەۋى ، كە
ئىتەر شۇرش تەۋاۋ بۈۋە ھەموۋىيان ئەنئىنە شاخە سەختەكانى
ئىشتمەنەكەم دابەزىن . ئە ئىستادا بۇخۇيان ئەنئىنە كۇشك ۋە
تەلارە بلىندەكان دە ئىن ۋە ئەگەل چەندىن ئۇتۇمبىلى ئاۋىنە
رەشىيان بەدۋايانەۋە دەپرات ، كە تەننەت بە ئەستەم
سلاۋىكىش ئەھەزارەكان دەكەن ، ئاۋ باۋكە ئىلىكى زۇر نامۇيە
كە ئىمە تىدا دە ئىن ، ھەرچەندە رۇز بەرۇز مەن چاۋەكانەم زىاتر
بىكىنەۋە ئەۋا شتى زۇر نامۇتر دە بىنەم ئە چاۋدەۋرى خۇم ،
خۇشمەۋىت باۋكە گىيان ، بە نام تىكايە باۋكە ناگات
ئەخۇشكەكەم بىت ، چۈنكە ئەۋ زۇر بچۈۋكە ، بۇيە ئىستازۇر
دەترسىت ئەنئىنەم چالە تارىكەدا بەتەنبا ، خوات ئەگەل

باوکه قاره مانه که ی من، خوات له گه ل نه ی خوشکه بچکولانه
بیناز که ی نیو نیشتمانی (په پووله بالښکاوه کان) ...

(9)

نواوتی چه ندین ساڼی دایکی هیوا، له کوتایی به جی هینرا .
که به رده وام نواوتی گه رانه ووی کچه گه وره که ی ده خواست ، بؤ
ناو خیزان و نیشتمانه که ی خوی دا ، به نام له پاش زیاتر له
بیست سال له نه بوونی هیچ هه وائیک و دهنگ و باسیکی
ده رباری تارا کچی دا ، به نام دایکی هیوا روژیکیان له لایه ن
خوشکیکیه وه که مائیان له نیرانه ، هه وائیکی بؤ ده نیریت که
گوايه تارا له مائی نیرانیه ک دایه له تاران به ناوی ناغای
شیرازی ، به نام تارا له پاش نه وه هه مووساڼه دا له نیستادا نه وه
بؤته کچیکی گه ورو ، هه روه ها ته مه نیشی بیست و نوساڼه ،
له هه مانکاتیشدا هاوسه رگری له گه ل کورپکی نیرانی دا کردوه
به ناوی مورته زایی ، به نام خوشبه ختانه کوره که کورپکی زور
به ریز و مه رده که زیاتر له هه وت ساڼه پیکه وه ده ژین

بۇخۇييان ، بەبەختەوهرى و بەبى ھىيچ كىشە يەك ، ئەوھى كە جىگىگى دىنخۇشىيە بۇتارا ئەوھىيە كە دايكى مورتەزايىش ھاوئەتەوھى خۇيىيە ، خەئكى لاي كرماشانە ، واتە سەر بە پارچەكەى دىكەى كوردستانە ، كە بە رۇژھەئاتى كوردستان ناسراوہ ، بەئام باوكى مورتەزايى ، ئەبنەرەتەوھ ئىرانىيە خەئكى تارانە ، ناوى ئاغىاي جەسەئىيە ، ھەرودھا مورتەزايى براىەكى تىرى ھەيە بەناوى عەلى كە دەكاتە برا گەورەى مورتەزايى . بەئام عەلى ئەسەردەمانى جەئنگى ھەشت سائەكەى ئىوان ئىران و عىراق دا ، بە فەئواى رابەرى شۇرشى ئەوكاتەى ئىران ، برىاردرا كە عەلى و ھاورىگانى بەشدارى جەئنگ بەكەن ئە دژى عىراق ، شان بەشائى ئەگەئ سووپاى وئاتەكەى دا ، ئىيتر ئەوكاتەوھ لە ئە نجامى ئەو جەئنگە ئەگرىسەدا عەلى دەكوژئىتا .

***

پاش ئەوھى تارا كە لە كۇرەوھكەى سائى 1991 وە لە خىزانەكەى خۇى وئ دەبىئىت ، بەئام ئەلايەن مائىكەوھ كە ئەبنەرەتەوھ خەئكى تارانن ، كە ئەو مائەش بازارگانىكى دىارى تارانن بەناوى ئاغىاي شىرازى ، ئىيتر بۇدوچار ، ھەرودكو مندائى خۇييان بەخىبوى دەكەن ، چوونكە ئەو خىزانە ئەبنەرەتەوھ خاوەنى ھىيچ مندائىك ئەبوون ، ھەربۇيە ئىيتر خىزانەكەى

ئاغاي شىرازى زۇر عاشقى تارا دەپىت و بىر ياردەدات بە خىوى بىكات ، تاۋەكو ئەۋكاتەى دەپىتە كچىكى گەۋرە ، بە نام تارا ھەمىشە خىزانە راستەقىنەكەى خىوى ئەيادنە كىردىۋو.

ئەۋكاتەى كە تارا ، ئە زانكۆى تاران دەخونىت ئە بەشى پىزىشكى دا كورپىك دەناسىت ئە بە شەكەى خۇيدا ، بە ناۋى مورتە زايى ، پىاش ناسىنى راستەۋخۇ دەكەۋىتە داۋى خۇشەۋىستى ئەۋ كورە ئىرانىەۋە ، ئىتەر ئە پاش تەۋا كىردى زانكۆيان تاراۋ مورتە زايى دەست ئە نىۋ دەستى يە كىر دە نىن و دە چىنە نىۋ ھىلانەى بە ختەۋەرى خۇيانەۋە ، ئە گەل ئەۋە شىدا دەبنە خاۋەنى مندالىكى جوان ، بە ناۋى نەرمىنەۋە . كە ھەمان ناۋى خوشكەكەى خۇيى ئە كچەكەى دە نىت ، بە نام تارا بىناگايە ئەۋەى خوشكەكەى ئەزىيان دا ئەۋە .

تارا زۇر بىرى خىزانەكەى خۇى دە كىرد بە دىرئىزايى ئەۋە سانا ئەدا ، بە نام ھىچ دەرفە تىكى پۇنەرە خسا كە بە خىزانەكەى شادىپىتەۋە ، جگە ئەۋەش تارا ھىشتا بى ناگايە ئەۋەى براپەكى تاقانەى ھەيە بە ناۋى ھىۋاۋە ، كە چەندە تامە زىۋى بىنىنى خوشكەكە ۋەرەكە يەتى ، ئە گەل ئەۋە شىدا بى ناگايە ئەۋە كۆچى داۋايى باۋكى و سەرجەم روۋداۋە كانى نىۋە نىشتمانەكەى...

(10)

به هه مان شپوهی دایکی، تاراش له لایه ن مورتته زای
هاوسه ریه وه، هه وائی نه وهی پی ددات که خیزانه که ی له ژیان
دا ماون و هه ر له سلیمانیه که ی خویان ده ژین، چوونکه
مورتته زایی له یه که م شه وی هاوسه رگریان به ئینی نه وهی به
تارا دابوو، که هه موو تواناکانی خوئی بغاته گه ر بو
شادبوونه وه به خیزانه که ی.

مورتته زایی نه وه هه وائنه به تارا نادات که باوک و خووشکه که ی
له ژیان دا نه ماوه، چوونکه دهیزانی که تارا به رگه ی نه و نازاره
ناگریت. هه ریویه مورتته زایی نه ییده ویست، تارای خوشه ویستی
نازار بکیشیت.

پاش هه وئیکی زور مورتته زایی ده توانیت له ریگای کومه ئیک
هاورپیه وه له سلیمانی و ناوچه کانی دیکه دا، دهرنه نجام توانی
ژماره تاییه تیه که ی مائی خیزانه راسته قینه که ی تارا به ده ست
بهینیت، نه مه ش ده یکاته سوپرایزه ک بو تارای
خوشه ویستی...

***

تاراش زۇر دىخۇش دەبىت بەسو سوپرايزە جوانەى ھاوسەرەكەى
كە پىشكەشى كىردىبوو ، ئىتر راستە وخۇبۇشەوۋەكەى بە
ژمارەيەكى تايىبە تىبەوۋە زەنگى تە لەفۇنەكەى مائى ھىوا
ئىدەدرىت ، لەو كاتەدا كە زەنگى تە لەفۇنەكەى ئى دەدرىت ،
دايكى ھىوا لە چىش تىخانەدا بە خەرىكى نامادە كىردى
پاروۋىيەكى نانە بۇنەوۋە لەگەن ھىواى كورى دا بۇخۇيان
بىخۇن ، بە نام ھەرزوۋ دايكى ھىوا خورپەيەك بە ناو دىلى دا
دىت و دەئىت : دىنام نەوۋە كچەكەمە ، دەستبەجى خىرا خۇى
بەرەو تە لەفۇنەكەى دەگەيەئىت و ھەئى دەگرىت و لە پاشان
دەئىت :

- بەئى ھەرموۋ كىيە ؟

دايكى ھىوا ، دوو جار لە تە لەفۇنەكەى دەئىت : ھەرموۋ كىيە
بە پىرتان ؟ بۇ قسەيەك ناكەن ؟! ئەئوۋ ھەرموۋ كىيە بە پىرتان
تكا بە قسەيەك بکەن كاتى گائتە كىردى نى بەم شەوۋە درەنگە .

- تاراش بە دەم گىرمانەوۋە ، دەئىت : دايكە گىمان ، قوربانى
ھەناسە كاتى بەم ، قوربانى ئەو دەنگە خۇشەت بەم ، دايكە مەم
تارا كچە گەورەكەت لە دەورت گەرىم دايكە جوانەكەم ...

كاتىك دايكى ھىوا گوىى لەم قسەيە دەبىت راستە وخۇ
ھەناسەيەكى قىول ھەئەم ئىت و بە گىرمانەوۋە ، لەئىو

ته له فونډه که دا ، به ده ننگيکی زور به زه زوه بانگی کچه گه وره که ی
ده کات و ده بیټ : تارا گیان ، کچه تافانه که ی دایه نه ی
هه ناسه که ی دایه ، دایه به قوربانت بیټ نه وه توی ؟ یان نه مه
خوونه که من تیکه و تووم به م شوه دره ننگه !؟

- به ئی دایه گیان منم تارام ، خه ون نیه ، به نکو راستیه کی
چاوه روانه کراوه بومان ، من نیستا له نیرانه وه قسه ت له گه ل
ده که م ، هه روه ها دایکه گیان ، له پاش نه وه هه مووسا نه دا ، من
نیستا بوومه ته کچی کی زور گه وره هاوسه رگیریشم کړدوه .
له گه ل نه وه شدا مندا ئی کی جوانی شمان به قسه مت بووه ، ناوی
خوشکه که م لی ناوه نه رمین گیان به راستی زور بیری هه مووتان
ده که م .

تارا : دایکه گیان پیم بلی باوکم چونه ؟ هه روه ها نه رمینی
خوشکم چونه ؟

تارا به هه وال پرسینی خوشکه که ی و باوکی ، راسته وخو دایکی
بو ساتیک بی ده ننگ ده بیټ . تاراش له ته له فونډه وه به دایکی
ده بیټ : نه لوه دایکه بوچی ده ننگت نه ما !

- کچه که ی خو م ، دایه به قوربانت بی بیده ننگ نه بوومه به نکو
گویت بو ده گرم . کاتیک وتت مندا ئی کم بووه ، ناویشت لی ناوه
نه رمین ، به راستی تاساندمی ، نه ی قوربانی کچه که ی خو م به

، پاش ئەو ھەموو سائە بۆتە دايك ، بەراستی زۆر تامەرزوی
بينتنام...

تارا دووبارە پرسىيارى تەندرووستى باوك و خووشكى
دەكات، بە نام دايكى نايەويت راستىيەكەى پى بلييت كەچى
روويداوه. ھەربۇيە ناچار دەبييت درۆيەكى گەورە ئەگەل
كچەكەى بكات پىي دەلييت: باوكت و خووشكت زۆر باشن، بە نام
تارا داوا ئەدايكي دەكات كە تەلەفۇنەكەيان پى بدات، بۆ
ئەوى قسەيان ئەگەل دا بكات و گووى ئەدەنگيان بييت، بە نام
دايكي دووبارە درۆيەكى تر دەكات و دەلييت: كچەكەم
ھەردووكيان خەوتون.

ئەگەرچى ئەديويكى ترەوه قسەكەى دايكى ھىوا، زۆر راست
بوو، چوونكە باوك و خووشكەكەى تارا، بۆ ھەتا ھەتايە
چاوەكانيان ليك ناوہ خەوتون بۇخويان...

تاراش پاش قسەكەى دايكى دەلييت: باشە دايكە گيان ھەئيان
مەستينە، با بخەون بۇخويان بەيانيەكەى زو من و مورتەزاي
ھاوسەرم ئەگەل كچەكەم بەيەكەم فرۆكە دەگەينە
سليمانى... نيت ئەوكاتە تير، تير ئە باوہشتان دەگرم.

- قوربانەت بەم كچەكەم تارا گيان بەخىربىيتەوہ بۆ مالەكەى
خۆت و نيشتمانە بينازەكەت، ئەمە چەندە ھەوائىكى خۇشە

بۆمۈن. بەئام كچەكەم تۆلە پاش ئەو ھەموو سائە بى ئاگاي
لەوھى، كە ئىستا تۆ براپەكېشت ھەيە بەناوى ھىوا، ئەو
چەندىن سائە تامەرزۇي يىنىنى تۆيسە، بۆيسە تىكايە بەيانى
زوو بگەپۆھ بۇلامان، ئەم تەنيايىە ئېمە رزگار بگە، تۆ
دەبىتە تاكە رووناكى مائەكەمان، چوونكە مائەكەمان ھىج
رووناكىھەكى تېدا نەماوہ لە پاش ديارنەمانى تۇدا.

تارا كاتىك گۆيىستى ئەو قسەيەي دايكى دەبىتەوہ، لەوھى
كە براپەكى بچووكى ھەيە، زۆر دەشلەژىت و خوشيەكەي ناو
ناخى دلى، بەگريانىكى قوولەوہ دەرى دەبرىت...

تارا بەدەم گريانەوہ بەدايكى دەئىت: واتە پاش ئەو ھەموو
سائە براپەكېشم ھەيە و من ئاگەدار نىم؟ قوربانى برا
تاقانەكەي خۆم بىم دادە لەدەورى گەپىت، دايكە گيان تىكايە
تەلەفۇنەكە بەدە بە كاكە دەمەويت ھەرنىستا گۆيەم لە دەنگى
برا تاقانەكەي خۆم بىت.

- باشە كچەكەم ئىستا بانگى دەكەم بۆ ئەوھى قسەي لەگەن دا
بگەي...

ھىوا... ھىوا... ھىوا... كۆرەكەم وەرە خوارەوہ كەمىك كارم
پىتە.

- بەئى دايكە گيان ، چىت دەۋىت؟

- تۇ خىراۋەر تەلە قۇنىكت بۇ ھاۋا دەۋىت قىسەت
لەگەن بىكات ...

- كىيە دايكە؟

- نازانم كوپم ناۋى خۇى نەۋتو ، تەنھا گوتى : ھىوام
دەۋىت ، تۇ ۋەرە خوارەۋە ھەئى گرە ، ئەۋجاكە دەزانى كىيە؟

- ھىۋا بەپاكردن لە ژوورى سەربانەۋە ، كە لە ژوورى
كتىيخانەكەى باۋكى دايە بۇخۇى ، سەرقالى خويندەۋەى
كتىيىكى مېژوۋىيە . راستەۋخۇ دىتە خوارەۋە تەلە قۇنەكە
ھەئە گرىت و دەئىت : ئەئو... ئەئو ، بەئى فەرەموو كىيىن؟
بەپىزتان بەم شەۋە؟

تاراش بە زەردەخە ئەيەكەۋە قىسە دەكات و دەئىت : بەراى
بەپىزتان دەئىت كىيىت بەم شەۋە ؟ بەتايىەتى كە كچىكى
ۋەكومن تەلە قۇن بۇ كوپىكى قۇزى سلىمانى بىكات ، كە ئەۋ
كوپە قۇزەش ناۋىشى ھىۋا بىت ، ھىۋا بەقىسەكانى تاسىك
دەئىتات ۋەبىچ شتىك نائىت ، بەئام كاتىك تارا راستەۋخۇ
دەئىت : ئەۋە منم تاقانەكەى دادە گيان تارام ...

- ھەوا ئىككى زۆر لە ناکاۋ ، پىر لە تاس بوو بو ھىوا ، كە بەم شەۋە
كچىك تە لە فۇن دە كات ، راستە و خۇ پىسى دە ئىت من تاراي
خوشكتم ...

كاتىك ھىوا گوىى لە ناۋى خوشكە گە ۋرە كەى دە بىتە ۋە لە نىۋ
تە لە فۇنە كەدا ، بە تاسە ۋە بانگى تاراي خوشكى دە كات و پىسى
دە ئىت : تارا گيان خوشكە گە ۋرە كەم نە ۋە تىۋى ؟ تاراش بە
گرىانە ۋە دە ئىت : بە ئى برا بچو ۋە كەم نە دە ۋرت گە رىم ، بە ئى
خۇم تاراي خوشكت ، پىم بلى برا كەم تە ندر ۋوستىت چۇنە ؟
ھىۋاش بە زەر دە خە نە يە كە ۋە پىسى دە ئىت : زۆر ... زۆر ... باشم
بە تايە تى كە نىستا گويم نە دەنگى تۆ بوۋ دادە گيان .

***

ھىوا نە ۋكاتەى كە گوىى لە دەنگى خوشكە كەى بوو ، زۆر
توشى سەرسورمانى دىت ، كە بەم شەۋە ۋە نە ناۋكاۋدا كە سىك
بلىت من خوشكە كە تم نە پاش نەم ھەمو سائەدا .

ھىوا بە داىكى دە ئىت : داىكە نە ۋە تاراي خوشكە ؟ داىكىشى
بە پىكە نىنە ۋە ۋە ئامى ھىۋاى كورى دەدا تە ۋە دە ئىت : بە ئى
كورە كەم نە كۇتايى دا ئىتر پىك شاد بوۋىنە ۋە ، رۇژە خۇشە كانى
ژيا نمان دەست پىدە كاتە ۋە نە گەل تۆ و خوشكە
گە ۋرە كەت ، قسەى نە گەل بکە كورە كەم ...

ھىوا: باشە دادە گىيان تۆ ئىستا ئە كوئىتا؟ تاووكو بىم بە شونىتاو بتهينمەوہ بو مائەوہ ، چوونكە من زۆر بىرى تۆم كىردوہو ھەرۈھە داكىشىم زۆر بىرى تۆ دەككات، ھە موومان بۆت نىگەرانتىن ئە پاش ئەم ھەموو سائە ...

-تارا: گىيانكەى دادە ، قوربانى تۆم، ھىوا گىيان من ئە ئىرانم شونىنىكى زۆر دوورە ئە سىلېمانىەوہ ، ھەرۈھە تۆ ناتوانى ئىستا بگەيتە لام بەم شەوہ ، بە نام گىيانكەم بە يانى خۆم و نەرمىنى كچم ئەگەل ھاوسەرەكەم بە يەكەم فرۆكە دەگەپىنەوہ بو سىلېمانىەكەم .منىش زۆر بىرى ئىوہو سىلېمانىەكەم و كورد سىتائەكەم كىردوہ ، ئىتەر ئە بە يانىەوہ دەمەوئىت خۆم و نەرمىنى كچم، لەوئى بۆرئىم ئەگەل ئىوہدا بو ھەتا ھەتايە ...

- ھىوا كاتىك گوىئى ئەوہ دەبىت كە تاراي خووشكى مندائىكى بووہ ، راستەو خۆ دەئىت: ئىاي خوايە ، واتە دادە گىيان تۆ مندائىت بووہ ئە پاش ئەم ھەموو سائەوہ، كە ئىمان دابراوى! ئىستاكە ئە يەك كاتدا من ، چەندە بىرى تۆ و خووشكەزاكەم دەكەم، ھەر بۆيە بە يانى خۆشترىن رۆژ دەبىت بۆم ، چوونكە ئەبىت خووشكەزاكەم و ئەگەل تۆ تىر ... تىر ئە باوہشتان دەگرم ، ئە پاشان تىر بەدئى خۇمان ئەگەل خووشكەزاكەم پىاسە يەك بە ناو سىلېمانى دا دەكەين .

تارا: به ئی کاکه گیان مندائیکمان بووه، ههروهها کچیکی
جوانه، ناویشم لی ناوه (نهرمین)، به راستی زور بیری نهرمینی
خوشکم ده کم... .

***

کاتیک گوئیستی نه وه ده بیئت له زاری تارای خوشکیه وه
که ناوی خوشکه زا که ی ناوه (نهرمین). نیتز نه وکاته هیوا بو
ساتیک بی ده نگ ده بیئت و هیج شتیک نائیئت، چوونکه راسته وخو
ده زانیئت که دایکی راستیه که ی بو تارای کچی نه ده رکاندوه،
هه ریویه هیواش ناچار ده بیئت هه مان دروی دایکی دووباره
بکاته وه. تاوه کو نه وکاته ی تارا هه موو رووداوه کمان
به چاوه کانی خوی ده بیئیئت.

-تارا به هه مان شیوه پرسبیاری، نه ندرووستی باوکی و
خوشکه ی له برا که ی خویدا ده کات، به نام هیوا هه مان وه نامی
دایکی ده بیئت... .

هیوا به تارای خوشکی ده بیئت: نهرمین و باوکم خه وتوون
بویه ناتوانن نیستا قسه ت له گه ل بکه ن، تاراش نه وکاته،
هه ستیکی نامو به لایه وه دروووست ده بیئت که له م کاته دا بوچی
ده بیئت نهرمین و باوکی خه وتبن! چوونکه هیشتا کات زوریش
دره نگ نه بوو.

ئەگۈتايى دا تارا ئە تە ئەقۇنەكەيەو بە هيواى برى دەئيت :
تۇش بېرۇ بخەو بەراکەم ، بەيانى ھەموومان پىك شاد
دەبىنەو دە تىر بەدلى خۇمان قسە دەكەين ، بە نام ئەسەرەتادا
ماچىكى دايکەم لەبىر نەكەيت .

هيوا : باشە دادە گيان شەوت شاد بىت ، بەيانى ھەموومان
چاوەرپىت دەكەين ...

(11)

ئەو شەو بە بۇ دايكى هيوا ، ئە ھەمووشەو ھەكەنى تەمەنى
جىاواز تېرېو ، چوونكە پاش بىست سالى رەبەق ، بۇ جارىكى
تېر تىوانى گوى ئە دەنگى كچە گەورەكەى خۇى بىتتە ، ھەرەو ھا
ئەو شەو بە دايكى هيوا ئە دىلى خۇيەو گوتى : سووپاس بۇتۇ
خوايە ، كە ئە پاش ئەم ھەموو سائە ئە دوورى كچە تاقانەكەم ،
كە چى تىوانىت بۇ جارىكى تىر پىكەمان شاد بىكەيتەو ، خوايە
گيان ھەردايكىك ۋەكومەن ئە رۇنەكەنى دابراۋە ، بە گەورەيى
خۇت پىكىيان شاد بىكەو ... (نامىن) . بە نام ئەلايەكى دىكەو
دايكى هيوا زۇر نىگەرەنە ، بۇ ئەو درۇيەى ئەگەل كچەكەى دا

كردى ، چوونكە نەيتوانى نەو راستىيە تانە نەيەكەم گوئيبيستى دەنگى كچەكەيەوۋە پيى بليىت : كە باوك و خووشكەكەت نەماون نە ژيان دا . چوونكە ترسى نەوۋە ھەبوو كە تاراي كچى شتيك نە خۇي بكدبايە نە پاش بيستنى نەو ھەوائى نە دەربارەي باوكى و نەرمينى خووشكى .

***

دل بۇدنى يەكتز لى دەدات ، تاراش بەھەمان شيۋەي دايكى بە گريانىكى پىر نە زەردەخە نەوۋە ، نەتەنشىتى ھاوسەرەكەيەوۋە نەسەر تەختەي شەوانى خۇشەويستيان پائكەوتوۋە بۇخۇي ، بەئام پائكەوتنەكەي نەمشەوي تارارا نەسەر تەختەي خۇشەويستيان ، جياوازترە نەشەوۋەكانى ديكەدا . چوونكە نەمشەويان ۋەكو شەوانى ديكە نيە ، كە بەدەم پيىكەنينەوۋە نەگەل مورتەزاي ھاوسەرى نەسەر جيگاكيان ، شەويكى سوورى پىر نە خۇشەويستى بەرپى بگەن ، بەئكو تارارا شەويكى پىر نە فرميسكاوى بەرپى دەكات ...

تارارا ، ناو بەناوۋە تەماشاي چىركەكانى كاتىژميرى ژوورەكەي دەكات بۇنەوۋەي زوو خۇرەھە ئبيىت و بەيەكەم فرۇكەي تاران بگاتەوۋە سايىمانىيەكەي ، تارارا نە پاش نەو ھەموو سائە دا ھيچ كاتىيك سايىمانىيەكەي خۇي لىياد نەكردبوو ، بەئكو خۇشەويستى بۇشارەكەي زياتر لەدنى چەسپابوو ، ھەرودەھا

به درې ژايي نه وه هه موو سانه دا ، هيچ کات زمانه که ی خوئی
نه فووتانده ، به لکو به به رده وای پاريزگاری یی کړدوه ،
چوونکه تاکه شت که تارای به هیز کړدبوو بوونی زمانه که ی
بوو .

****

به نام له لایه کی دیکه وه ، چوونی تارا بو سلیمانی که میک
مورته زایي نیگه ران کړد ، چوونکه مورته زایي زور ناشقی تارای
خیزانیه تی ، تارا به لای مورته زایي هه موو شتیکی نه وه له م
ژیانه دا ، له گه ل نه وه شدا دایکی کچه جوانه که یه تی . تاکه
دخوشی مورته زایي له م ژيانه دا ، نه ویش ته نها بوونی تارا و
نه رمینی کچیه تی له نیو ژيانی دا ، هه ر بویه ناماده یه
هه موو شتیکی له پیناویان دا بکات بوئ هوه ی گه وره ترین ژيانی
به خته ودر بویان فراهه م بکات ...

(12)

مورته زايي ، به ټيني به تاراي خوښه ويستی دا ، که به يانپه که ي
له گه ئي پروات بو سليمانی و له وئ هه موويان بو هه تا هه تايه
بژين بوخويان ، به بيستنی نهم هه وائنه دئى تاراي زياتر
خوشکرد ، چوونکه سهره تا تارا وای دانابوو که زور نه سته مه
مورته زايي له گه ئي دا بيت بو سليمانی . نه مه ش به هوى نه وهى
دايک و باوکی مورته زايي ، نهم شارهدان و خويشى کوره
فارسىکه . به نام مورته زايي هه موو شتيک به لاره ده بيت ، به لکو
نهم کاته دا ده بيت به پشت و په نايه کی به هيز بو تاراي
خيزانى .

نه گهرچى سهره تا که مورته زايي نهم قسه يه ي به دايک و
باوکی گوت : راسته و خو باوک و دايکی مورته زايي که ميک
نيگه رانی به سهر روو خساريان دا هه ئکه وت ، هه روه ها دنگه ران
بوون به و قسه يه ي کوره تاقانه که يان ، چوونکه مورته زايي
مندالى تاقانه ي دايک و باوکیه تی ، له پاش کوژرانی عه ئي
کوربان ، بويه له دورى کوره که يان هه ستيکی ناخوش بو دايک و
باوکی درووست ده بيت ...

***

باوکی مورتەزایی، کە بە ئاغای جەسەنی ناسرا بوو، دەستیەک بە سەر شانی کۆرەکەیی دا دینییت و پینی دەنییت: کۆرەکەم مورتەزایی گیان، تۆ لە پاش مردنی برا گەرەکە تەو، بۆ نیمة تاقانەیی ناو ماڵە کە مانی، هەر وەها دنجۆشی تۆ دنجۆشی نیمة یە رۆڵە کەم، هەر ناخۆشیەکی تۆ ناخۆشی نیمة یە شە. تۆ نیستا بڕۆ لە گەن خیزانە کەت بۆ هەر شوینیەک کە ناره زووی دەکات، هیج کاتیکیش هەوێندەیی دلی هاوسەرە کەت لە خۆت بڕەنجینییت، چوونکە تارای خیزانەت نەو کچیکی لیقە و ماو، هەر وەها نەو بە شیکە لە قوربانی گە لە کەیی خۆی، کۆرەکەم گە لە کەیی تارا بە سەر چەندین نازاری سەختە و تێپەرپوون کە هیج کاتیکی ناتوانن لە بیری بکەن.

- مەن کابرایەکی نییرانیم، بە نام نەو لە بیری نە کەیی کۆرەکەم، کە نەم دایکە جوانەیی تۆ کە نیستا لە بەرامبەرت و ستاوه، وەکو تارای خیزانەت لە یەگ گەل و نەتە وەن. هەر وەها کۆرەکەم مەن خۆدی خۆم کۆرە کەم زۆر خۆش دەوێت و سائانیکی زۆر دۆستایەتیم لە گە ئیان دا هەییە. بە نام نەو کە دەییینین زۆر کات پیاوانی سیاسین لە پینا و بەرژەو نەدیە کانی خۆیان دا جیاوازی رقی و کینە و زۆر جارەن جەنگیش لە نیوان سەر جەم گە لە کەن درووست دەکەن، کە وایان لی دەکەن رقی و کینە لە بەرامبەری یە کتر هە ئیگرن، کە چیی خۆیانیش بە شەوانیش خەریکی بازرگانی و یاریکردنن لە سەر میزنی یانە کاندە.

ته نانه ته هم نيوه ندهدا خه نكي هه ژار باجه كهي ده دات. به نام
هه ميشه كه سه ناقله كان هيچ كه سينك و هيچ نه ته وهيهك و
ناينيك و ره گه زيك به دري خويان دانانين، به نكو ريز نه يه كتر
ده گرن و به خوشه ويستی و ته بايي ژيان بهرې ده كن...

***

- كوره كه م ، هم پيره باوكه ي تو پيش سي و پينج سال له مه و
پيش، وه كو گه نجيكی شيت كه و تمه داوی خوشه ويستی كچيكی
جواني كورده وه، كه نه ویش هم دايكه پيره جوانه ي
تويه. هه روه ها نه مه چه ندين سانه تاكه پشت په نای من هم
ژيانه دا ته نها دايكي تو بووه كوره كه م، به تاييه تيش له روزه
سه خته كانی ژيا نمان. نه و سائانه ي كه و ناته كه م له
جه نگدا بوو له گه ل عيراق، له پاشانيش كاتيك هه وانی كوژرانی
براكه تمان پيگه يشت له و جه نگه نه فره تيه دا. نيتر ناخوشترين
سائه كانی ژيا نمان بوو بو من و دايكت. به نام هيچ كاتيك
ده ستي يه كتر مان به رنه ده دا. به نكو توانيمان دوو باره
هه ستينه وه سه ر پييه كانی خومان و به رده وام بين له ژيا نكر دن.
له گه ل نه وه شدا هه ره ه نگا ويكم به بي دايكت من نه مناوه له
ژيانم دا ، به نكو هه موو هه نگاوه كانی ژيانم له گه ل دايكت
بووه، تاوه كو له په روه ده كردن و گه وره كردنی توشدا هه ر دوو كمان

بەيەكەۋە شان بەشانی يەكتەدا، تۆمان بە خويۇكردوۋە، تۆمان
گەياندە ئەم رۇژە كە ئىستا ۋا ئە يېشمان ۋەستاۋى...

-بەھەمان شىۋە پىرە دايكەكەي مورتەزايى، بە فرمىسكەۋە
باۋەشىكى تۈۋنە بە كۈرەكەي دەكات ۋ يىسى دەئىت: كۈرە
تاقانەكەم مورتەزايى گيان، ئەۋ شىرەي مەنت لى حەلال يىت كە
تۆم يىسى گەرە كىردە، قسەكانى باۋكت زۇر راستن كۈرەكەم...
مورتەزايى گيان رۇلەكەي دايە، ئەۋ رۇژەۋە كە عەلى كۈرە
مانئاۋايى ئەدايكى خۇى كىردە، ھەمووشەۋىك دىلە ئەت ئەت
دەبىت بۇى، بەئام ئەلايەكى دىكەۋە بوۋنى تۆ دەبىتە
نازارشكىنەك بۇ سەر دىلە برىنەكەي ئەم دايكە پىرەي تۇدا. مەن
ئىستا ۋەكو دايكەك يىت دەئىم: خىرا برۇ ئەگەن خىزانەكەت
بۇ سىلمانى، چوونكە ئەۋ ئىستا پىۋىستى بەتۋىيە ئەم
بارودۇخە ھەستىارەي دا، كە ئە پاش چەندىن سال ئە بىكەسى
ۋ دوۋرى خىزانەكەي، كە چى ئەۋ ئە ئىستا ئە پاش ئەۋ ھەموو
سالەدا تۈۋىۋىيەتە بە خىزانەكەي شادبىتەۋە، بۇيە كۈرەكەم
تۇش ئەم رۇژەدا دەستى تاراي خىزانەت بەرمەدەۋ بەتەنیا جىسى
مەھىلە، چوونكە تەنیا دەستەكانى ئەۋ دەبىت بە ھاۋتەمەنت
ۋ ھاۋسەفەرى ژيانەت رۇلەكەم، تەماشاي مەن ۋ باۋكت بىكە
چەندىن سالە دەستمان ئەناۋ دەستى يەكتەرە ئە ھەموو
بارودۇخە سەختەكانى ژيان دا، ئەگەن يەكتەدا بوۋىنە بىسى
ئەۋەي بۇ چركە ساتىكىش لىك دابىرېن. بۇيە تۆ نىگەرانى

نیمه مهبه، توله هر شونینکی نیم جیهانه بیت، نه و
دنیا په رونه کمه که به رده وام نه ناو دنی دایه و بابه خوت
ده مینته وه... هه روه ها مورت ته زای گیان رونه کمه هه رگیز نه و
شته ش له یاد نه کی، که تارای خیزانت هاو زمان و
هاونه ته وهی نیم دایکه پیره ته که نیستا نه به رام بهرت
وه ستاوه، نیمه ی کورد له و روزه وه که چاوه کا نمان کردوته وه
به رده وام به ررژانی زور ناخوش و سه خت دا تپه ریوین،
به رده وام له هه رچوار لمانه وه گه مارو دراوین. که تیدا به
ناره زوی خویان ده مان چه وسیننه وه به بی هیچ هوکاریک.
هه رچه نده کوره کمه توله بنه رته وه ده چیته وه سه رباوکت که
کوره فارسیکیت، به نام نه وه له یاد مه که که توشیری
نافرته یکی کوردتت خواردوه، که توی پیگه یاندوته نیم
رژانه، که نه و نافرته ش منم رونه کمه دایکت...

- باوکی مورت ته زای: خیرا برؤ کوره کمه بگه به تارای
هاوسه رت پیش نه وهی پروات، تونستا واز له دوو پیره
دلگه رمه بینه، نیمه خومان پشت و په نای یه کترین. ته نها
خوشی تومان دهویت له هه رشونینکی نیم جیهانه بیت...

***

مورت ته زای به قسه کانی باوک و دایکی زور گاریگه رده بیت،
هه روه ها به چاوی پر له فرمیسکه وه باوه شیکی تونند به دایکه

پیره کهي و باوکه پیره کهي ده کات، زور به توندي دهيان
گوشيت. ماناواييه کهي مورت زايي له بهرام بهر دايک و باوکی
دا وهکو نه وه و ابوو که چيتر نه يان بينيته وه بو جاريکی تر...

-مورته زايي: دايکه باوکه، نيوه تاجي سه سه رمن ...

-دایک و باوکی مورته زايي: خوا ناگه دارت بيت، نيمه ش
شانزيت نيوه ده که ين ...

به هوی کيشه يه کی ته کنیکيه وه که شتی فرؤکه وانی نيوان تاران
و سلیمانی، بو کاتژمير هه شت و نيوی به يانی دوا خرابوو، که
خوی له راستيدا ده بوايه تارا له گه ن کچه که ی له کاتژمير
شه شی به يانی که شتيان به ره و شاری سلیمانی بکر دبايه. نه م
دواکه و تني فرؤکه يش بو مورته زايي، ده بيته هه وائيکی زور
خوش، به هوی هاندانی دايک و باوکیه وه، توانی له
برياره کهي خوی په شيمان بيته وه، چوونکه له سه ره تا
نيگه ران بوو له چوونی بو سلیمانی له گه ن تارای هاوسه ری
له پيناو دايک و باوکی، به نام به پيچه وانه که يه وه، که چسی
دایک و باوکی بوونه گه وره ترين پشتيوانی مورته زايي و تارا
له م دوخه سه خته دا ...

(13)

پاش نه وهی هیوا له ته له فوننه که وه مائناوایی له تارای
خووشکی کرد، نیتز هیوا نه و شوه هیج خه ویکی له چاوه کانی دا
نه چوووو، به نکو ته نیا چاوه کانی له سهر چرکه کانی کاتر میر
بوو، به هه مان شیوهی دایک و خووشکه که ی. هیوا له چاوه پروانی
نه وه دابوو، که بو جاریکی دیکه خور هه لیبیت و بتوانیت له گه ل
هه ناتنی خوردا به خووشکه که ی شاد بیته وه...

هیوا بو به یانیه که ی، ده وروویهری کاتر میر هه شت و نیو
به خه بهر دیت، کاتیک هه لده ستیت ده بینیت کاتر میر (هه شت و
نیوی) به یانیه، هیوا به بینینی کاته که زور ده شانزیت، چوونکه
به لای خویه وه، وا هه سستی ده کرد که نیستا خووشکه که ی له
فرۆکه خانهی سلیمانی چاوه رپیان ده کات، به نام ته نیا پینج
خووله کیک پیش نه وهی هیوا له خه و هه لسیته وه، نه و جا تارای
خووشکی له گه ل مورته زایی و مندانه که ی سه رکه وتبون به نیو
فرۆکه دا. به نام له ناکاو هیوا به ده تگیکی به رزه وه له ژوروه که ی
خویه وه بانگی دایکی ده کات و به دایکی ده لیت: دایکه بوچی
منت زووتر به خه بهر نه هیناوه؟

- ماله وهی هیوا خوی له روژانی دیکه نیمچه کزیه کی پیوه دیار
بوو، به نام نه مجاره یان به ته واوه تی کش و مات بوو، چوونکه
نه مجاره یان ده تگی دایکیشی نه هات له نیو مائدا، کاتیک

هه ست دهکات دایکی وه نامی ناداته وه ، نیتر هیوا به خیرایی بو
خواره وه رادهکات و بهره و ژووره که ی دایکی د پروات ، به نام
ده بینیت دایکی له سه رته خته که ی پانکه وتوه بوخوی ، ههروه کو
نه وه و ابیت که هیج بیر ی لای هاتنه وه ی کچه که ی نه بیت ،
هیواش له دایکی نیریک ده بیت ه وه پپی ده نیت : دایکه
گیان... دایکه گیان خیرا هه نه وه زور دره نگه نیستا
خوشکه که م چاوه ریمان دهکات له فرۆکه خانه ، خیرا بابروین
بو پیشوازیکردنیان ، دایکه گیان هه نسته وه ، نیستا کاتی
خه وتن نیه .

هیج دهنگ و هه ناسه یه ک ، له دایکی هیوا وه دهنه هات ، ته نها
له سه ر جیگا که ی پانکه وتبوو ، هیج جوو له یه کی لیوه نایه ت و
ههروه ها پرخه پرخه که ی جارانیشی نه مابوو ، نیتر نه مه ش وا
له هیوا دهکات که بکه ویته دلنه راوکیوه ، له وه ی که دایکی شتیکی
لی به سه ر هات بیت ، هه ربوییه زوو ده سته جی په یوه ندی بو
به شی فریا که وتن دهکات و داوی به هانا وه چوون لییان
دهکات...

***

که متر له پازده خووله ک ، تیمیکی فریا که وتن دهگاته لای
مائی هیوا له گه ره کی مه لکه ندی ، تیمه که ده سته جی ده گه نه
لای دایکی هیواو ، تاوه کو پشکنینی سه ره تایی بو نه نجام

بدەن. بە ئام ئەكەتتى پىشكىنەكەدا، كەچى تىمەكە بۇيان دەردەكە وئىت دايكى ھىوا زىاتر لەچەندىن كاتىز مېرە دەبىت كە ترپەكانى دئى ئە وەستان كەوتوو، ھەربۇيە ناچار دەبن بە خىرايى بېگە يىننە نە خوشخانە، بۇنەھى پىشكىنەكە تەواوتى بۇ ئە نجام بدەن...

ھىواش كاتىك گوى ئەم قىسە يە تىمەكە دەبىت، بە دەم گىرانە وە ھاوار دەكەت و دەئىت: دايكە گىان... تىكايە بە جىمان مەھىلە بە ساقە و بىم، ئىستە تارا دەگەر ئىتە وە دايكە گىان، تىكايە زوو ھەئىستە وە بابروئىنە پىشوازيان، ئەى ھاوار تىكايە دايكە توش وەكوب اوكم و نەرمىن بە جىمان مەھىلە...

دايكى ھىوا ئە دىخوشى بىستى ھەوائى گەرانە وەى كچە گەورەكەى. ئىتەر نەيتوانىوہ ئە و شەوہ بەرگەى ئە و خوشىيە بگرىت. ھەربۇيە ئە خوشىيە ترپەكانى دئى ئە وەستان كەوتبوون. بە ئام ئىتەر كاتىك كە گەياندىانە نە خوشخانە، پزىشكەكان ھىچ شىتتىكان بە دەست نە دەھات بۇ ئە وەى رزگارى بكن، راستە و خۇيە كىك ئە پزىشكەكان بە غەمبارىوہ بە ھىوا دەئىت: بە خوت خوشىيى كورى گەنج نەمان توائى ھىچ شىتتىك بۇ دايكت بگەين (بە داخەوہ) ..

-ھىوا: نە خىر، نە خىر، نە خىر... ئىبۇە درۇم ئەگەل دەكەن
دايىكەم زىندوۋە ، ئەو دەيىت ئەمەمۇ بە كچەكەى شادىيىتەۋە
نابىت بەرىت ، ھەستەۋە دايىكە گىيان بەتەنبا بە جىمان مەھىلە

-پزىشك: بەداخەۋە كورپى خۇم خۇزگە درۇبايە
قسەكەنەم ، بە نام ئەۋە راسىتىيەكى تائە بۇتان ، دووبارە
بە خۇتان خۇشەن...

ھىوا: باشە دايىكە گىيان بۇچى ئىمەت بەتەنبا بە جى ھىشت؟
مەن ئىستاكە چۇن بە تاراي خوشكەم بلىم كە ئەيەك كاتدا
دايىكەمەن و باۋكەمان و نەرمىنى خوشكەم ھەموۋىان مردوون ، ئەو
كچە چۇن بەرگە ئەم ھەموۋىستانە دەگرىت پىم بلى دايىكە گىيان ،
بۇچى ھىچ وشەيەك نائىت دايىكە... دايىكە... دايىكە..

***

ئەۋشەۋەى كە تارا تەلەفۇنى بۇ دايىكى كىرد ، ئە پاشان دايىكى
پىش ئەۋەى بانگى ھىوا بىكات ، راستەۋخۇ وئەيەكى ھىۋاى
كورپى ئەرىگەى نامەۋە دەنرىت بۇ تاراي كچى ، كە ئەمەش ۋەكو
ئەۋە واپوۋ كە دايىكى زانبىتى ئەۋشەۋە بۇى كۇتاشەۋە
لەژيانى دا ، ھەرىۋىيە وىستوۋىەتى ئەم خوشكە و پىرا
تاقانەيە ئىك دانەبىرئىن و بتوانن بەناسانى بەيەكتە

شادىبىنەۋە بۇ ھەتتا ھەتايە... ھىۋا تەماشاي كاتىزىمىرى
مۇبايىلەكەي دەكتات، بەئام دەبىنىت كات زۇر بە خىرايى
تىپەرىپ، كاتىزىمىر پۈتتە (دە و پىازدە خوۋلەك). ئىيتىر ھىۋا
ناچار دەبىت نە خۇشخانە بەجى بەيلىت و راستە وخۇ بەرەو
فرۇكە خانەي سىلمانى پىرات.

ھىۋا لە دى خۇيەۋە گوتى : باشە ئىستا من چۇن خوۋشكەكەي
خۇم بىناسەۋە لە پاش ئەم ھەمووسالەۋە ، كەھەرگىز ھىچ
كاتىك روخسارىم نەمىنىۋە؟!

ھىۋا بە ناچارى دەكەۋىتتە رى بۇ فرۇكە خانە ، كەچى ناگەدارى
ئەۋەنىيە داكىكى پىش ئەۋەي كۆچى داۋىسى بىكات وئىنەيەكى بۇ
تاراي خوۋشكى ناردەۋە.

بە روخسارىكى كىزو ماتەۋە بۇ خۇي لەنىۋ ھۇنى
فرۇكە خانەكە دانىشتىۋە، ئەچاۋەروانى ھاتتەۋەي
خوۋشكەكەي بو، بەئام ھىۋا دوۋبارە لەدى خۇيەۋە دەئىت:
باشە من ئىستا چۇن بە خوۋشكەكەم بىم كە داكىم كۆچى داۋىسى
كردەۋە. ئاي خۋايە ئەم ھەمو ناخۇشپە چىيە؟ بەسەرى ئىمەت
ھىۋا.

بىگومان بەبىستنى ، ئەم ھەۋالە ھەستىكى ناخۇش دەتات
بەتارا كە شەۋىك پىش ئەۋەي بەرى بەكەۋىت بۇ سىلمانى، گۈنى

له دهنګي دايکسي خوږى بوو، که چي بو به يانیه که ی دايکسي
تر په کاني دنی له وه ستان ده که ویت و بو هه تا هه تايه به
جیبیان ده هیلیت.

تاراش نه گه ن مندان و هاوسه ره که ی له ناو فرۆکه دان ، که
چرکه به چرکه ده ژمیریت بو دابه زینی فرۆکه که یان له ناو
فرۆکه خانیه سلیمانی. تارا جگه له وه ی بیړی خیزانه که ی
کردوه، له لایه کی تره وه بیړی شاره جوانه که ی خوږی کردوه، نه و
شاره ی که به شیکي که می له ته مه نی مندانى خوږی تیدا به سر
بردبوو، به نام هیج کاتیک نه و روژانه ی له یاد نه کردوه که
له شاره که ی و نیشتمان که ی خوږی دا به ری کردبوو....

(14)

كاتژمير يازدهى تەواو بوو، فرۆكه كەى تارا لە نيو
فرۆكه خانەى سايماى نيشتەوه، نيتز هياش راستەوخو
هەستى كرد كە دەنگى فرۆكه يەك لە نيو فرۆكه خانەى
شارەكەى دەنيشيتەوه، نيتز ئەويش بەرەو لاى بەشى پيشواى
كردن دەرواىت بو ئەوهى بەشكەم بتوانيت بيان ناسيتەوه
، بەهەر ريگايەك بيت.

كاتيك تاراو نەرمين و مورتەزايى ئە فرۆكه كە هاتنە خوارەوه،
راستەوخو نەرمينى كچى بە داىكى دەنييت: داىكە ئيرە كوئيه؟

- داىكيشى وەنام دەداتەوه پيى دەنييت: كچەكەم ئيرە
سايمايه ئەوشارى كە داىكت تيدا ئەدايك بووه. نەرمين
دوو بارە پرسىار دەكات دەنييت: باشە داىكە بوچى هاتووين بو
ئيرە؟ ئيمە مائمان ئە ئيرانە.

داىكيشى بە پيكنە نينهوه دەنييت: ناى كچەكەم ئەوه كەى
پرسىارە توى دەيكەيت، ئيمە هاتووين بو سەردانى دا پيرەت و
با پيرەت و خال و پوورت، نازانى چەندە بيري تو
دەكەن، بەتاييه تيش خائوت، ئەو توى زور خوش دەويت...

نه مین دلی بهم قسه یه ی دایکی خوش ده بیست و ده نیت: هی ...

هی واته دایره و بایره یه کی ترم نه سلیمانی هه یه دایکه؟

- به نی کچه که م، دایره و بایره یه کی ترت نه م شاره هه یه.

تارا هیشتا بی ناگایه نه وهی که نه دایکی ماوه نه باوکی نه

خوشکه که ی ماوه، ته نانه ت برایه کی ناقانه ی ماوه، که

نه ویش به حه سره ته وه چاوه روانی بینینی خوشکه که ی ده کات.

***

سه ربازی نه وهی که کچه که ی تارا نه نیران له دایک بووه،

ههروه ها باوکی شی پیاویکی فارسه، که چی نه مه کاریگه ری

نه کردو ته سه ر نه وهی که نه رمینی بچکولانه، نه زمانی کوردی

بیبش بکریت، به لکو دایکی توانیویتی له پال زمانی

فارسیه که ی له که نیشیدا زمانی کوردی به شیوه یه کی باش فیوری

کچه که ی بکات، که هه رچه نده زمانه کوردیه که زمانی دایکی

نه مینه، هه ربوییه نه مه ش ده بیته زمانی یه که می نه رمینی

بچکولانه.

***

نه وکاته ی که تارا نزیک ده بیته وه له هوئی پیشوای

فرکه خانه، راسته و خو موبایله که ی دهرده نیت و ته ماشای

ۋىنەيەكى ھىۋاي بىراى دەكات ، بۇ ئەۋەى بىتۋانئىت ئەم
جە نجا ئىيەدا بىدۇزئىتەۋە . ھەرۋەھا ۋىنەيەكى داكىشى
ئەلابو ، بەئام ۋىنەكەى داكىسى زۇر كۇن بوو ، ھى سانانى
كۇتايى ھەشتاكان بوو ، ئەكاتى كۇرۋەكەدا تارا ئەو ۋىنەيەى
داكىسى بەدەستەۋە بوو تەۋەكو ئەمىرۇ پاراستوۋىتەى
بەبەر دەۋامى .

***

كۈرپىكى گە نچى ھەژدەسانان ، ئەنىۋ فرۇ كەخانەدا ئەبەشى
پىشۋازىكردنەكەدا بە كزۋ ماتەۋە بۇخۇى دانىشتىبوو ، كە
ئەدىار چاۋەرۋانى ھاتتەۋەى خوشكەكەى بوو ، كە تەنانەتە
بۇيەكجارىش دەمووچاۋى خوشكەكەى خۇى نەبىنىۋە ، جگە
ئەۋەى كە ئەۋىنەيەكى كۇنى مندائىدا بىنىۋىتەى و ھىچ تىر...
بەئام ئەناكاۋ ھىۋا گۈبىستە دەنگىك دەبىت ، كە بانگ
دەكرىت ئەلايەن كەسكەۋە ، بەئام كاتىك سەرى خۇى بلند
دەكات دەبىنىت خىزانىكىسى سى كەسىن ، نىتر راستەوخۇ ھىۋا
زەردخە ئەيەك دەكەۋىتە سەر رووخسارەكانى بە بىنىنى
خوشكەكەى و خوشكەزاكەى .

تارا بە راكردن بەرەۋە لای ھىۋا دەروات ، پاشان دەستبەجى بى
ھىچ سلاۋكردنىك ، ھىۋا باۋەشكى تۈۋند بە خوشكەكەى
دەكات و پىسى دەئىت : دادە گىان تۇ ئە كۈى بوۋى ئەم ھەموو

سائنه؟ تاراش به گريانه وه ده ئيت: من ئيتز ليرم تافانه كهي
داده گيان..

به نام تاراهه ست به ناموبيه كه ده كات كه هيو خوي به ته نيا
ليره يه، هه ريويه راسته وخو تارا به هيوای برای ده ئيت:
براکه م، نهی دايكم و باوكم و نه رميني خووشكم نه كوین؟
نه وان بوچی نه هاتونه ته پیشوازم؟... هيواش به تاسه وه
وه نامی تارای خووشکی ده اته وه وه ده ئيت: خووشكه كه م شتيكت
پی ده ئيم به نام تكايه به رگه بگره وه نه كهي نه هوش خوت
بچيته وه، تكايه. تاراش به شپزه بيه وه به هيوای برای ده ئيت:
چی بووه براكم نه وان چيان به سهر هاتوه؟ شتيكم پی بلی بو
خاتری خوا، وه ختاكه دلم له ت له ت بيت.

-باشه بيت ده ئيم خووشكم، نه راستيدا با جارنك نيمه
بروین ته رمی دايكم ان به خاك بسپيرين، نه و جاكه،
هه موشتيكت بو باس ده كم نه ماله وه...

تارا: چی! نه وه تو باسی چی ده كه يت براكم؟ به خاك
سپاردنی چی؟ پيم بلی دايكم كهي مرده؟ من دوینی شه و قسم
له كه ل كر...

هيو: راسته خووشكم نه م به يانيه، كه هه نستم له خه وه
چومه ژوره كه ی بينيم له سهر چيگاكه ی خوي گيانی سپاردبو.

-تارا بەبىنىنى ئەو دوو گۆرەي كە ئەتە نىشتى گۆرەكەي
دايكيە وەن بۇ ساتىك بى دەنگ دەبىت و ھىچ وشە يەكى ئە
دەمىەو ئەتە دەرەو ، بەئام ئەناكاو ئە پاش چەند
خوولەكەك بە ھاوارىكى بلندەو ، دەئىت: ئەمە چى روودەدات
ئىرە؟

ھىواش بەتووندى باوھشەك بە تاراى خووشكى دەكات و
ھەلندەدات نارامى بكاتەو ئەو گىزاويەي كە تىكەوتەو ، پىي
دەئىت: تىكايە دادە گىمان ئەبەر خاترى كچە بچووكتە خوت
نازار مەدە ، تەماشاي خووشكەزاكەم بگە بزائە چۇن دەترسىت
ئە ھەئسوكتەكانى تىو ، بۇيە خوت كۇبەو تىكايە ، دايكىشم
ئىستا ئەئىو گۆردا گوئى ئەتۇ دەبىت . ئە پاشان زۇر ھەست
بەدئەنگى دەكات دوايى .

- تارا بەدەم گىرانەو بە ھىواى براى دەئىت: بۇچى براكەم؟
ئەم ھەموو ناخۇشە بەسەر ئىمەدا ھاتوو ، مەن سائانىك ئە
دوورى ئىو بوم ، كە ھەموو رۇئىك وەكو زىندان بو بوم ، كە چى
ئىستا ھىچ كەسىك نەماو ئەخىزانەكەم ، تەنانەت
بۇكۇتاجارىش ئەگەل دايكە قسەمكرد ، كە چى ئەوئىش بەبى
ئاگەدارى مەن ئىمەي بەجى ھىشت ، تەنانەت پانەو سەستا بۇ
يەكجارىش ئەباوھشى بگرم ، كە چى ئىستا ھاتوو خۇل ئەكەم
بەسەر گۆرەكەيدا .

نەرمىنى بچكۈنە، نىتر ئەوكاتە بېدەنگى دەشكىنىت دەست بە پىرسىياركردن دەكات ئەدايىكى، دەئىت: دايسە ئەو گۆرى بابە گەورە و دايسە گەورەكەي مە؟ تاراش وەئامى نەرمىنى كچى دەداتەو دەئىت: بەئى كچەكەم، ئەو گۆرەكەي بابە گەورە دايسە گەورەتە.

نەرمىن: باشە دايسە بۇچى ئەوان مردوون؟ ئەي تۈنەتگوت: ئەچىن بۇلايان بەئام ئەوانە ئىستا ھەردووكيان لەژىر ئەم خاكەن، ھەرەھا ھىچ دەنگىيان نايەت.

تارا باوەشئىك بەكچە بچووكەكەي خۇيدا دەكات و پىسى دەئىت: كچەكەم، تاقانەكەي دايسە گيان نىتر ئەمە ژيانە دەئىت ھەموومان رۇژئىك بىت و بمرىن و بچىنە ژىر ئەم خاكە تارىكەو، چوونكە ژيان و مردن بەدەستى خۇمان نىەگيانەكەم...

نەرمىن كچىكى بچووك و زۇر بە پىرسىيار بوو، دووبارە بەدايىكى دەئىت: ئەي دايسە ئەو نەرمىنە كىيە؟ كە ئەناوۋەستى گۆرەكەي دايسە گەورەو بە گەورەدايسە؟

- دايسەشى بو ساتئىك بى دەنگ دەئىت و تاسىك دەئىيات بو گۆرەكەي خووشكى، بەئام كچەكەي ھەر سوورە ئە پىرسىياركەي خۇيدا، بو جارى دووم ھەمان پىرسىيار لەدايىكى دەكاتەو، دايسەشى وەئامى دەداتەو دەئىت: كچەكەم ئەو

پوورە نەرمینەكەتە ، ئەویش بەھەمان شییوی دا پیرەت و
باپیرەت ، فریشتەكان هاتن و ئەویان برد بۆخویان...
-بەئام دایكە ، ناوی پوورم هەمان ناوی منی هەیه؟
-تاراش بەكچەكە دەئیت :بەئی كچەكەم ، ئەوكاتەئە كە تۆ
ئەدايك بوویت ، من زۆر بیری خووشكەكەم دەكرد ، بەئام
نەمدەزانی كە مردوو ، هەربۆیە ئیتەر هەستام ناوی تۆم
بەناوی پوورتهوه كرد .

***

ئە پاش بە خاك سپاردنی دایکیان و خویندنی نزا بەسەر
هەرسی كۆرەكەدا ، راستەوخۆ هەموویان گەرانەوه بۆ مائە
چۆئەكیان ، بەئام كاتیك تارا پیی نایە مائە
راستەقینەكەئە خۆئ ، راستەوخۆ بەبۆنی مائەكە بوورایە ،
چوونكە هەستی دەكرد مائەكە بۆنی كەسە خوشەویستەكانی
ئەناوی دا دیت ، هەربۆیە نەیتوانی بەرگە بگریئەت .
بەتایبەتیش هەستی بەبۆنی دایكی دەكرد ئەئبو مائەكەدا
بەجی ماوه . ئە پاش بوورانەوهكەئە دا مورتەزایی ، تارای
هاوسەری بێردە ژوورەكەئە دایكی ، ئە پاشان ئەسەر تەختەئە
خەوتنەكەئە دایكی درئیزی كردهوه بۆئەوهئە پشوویەك بەدات و
بەهۆشی خویدا بیتهوه ...

مورتەزاییش بەدیار هاوسەرەكەئەوه ئەویش بۆخۆئە
پاكەوتەبوو . ئاوبەناوه دەستی دەهینایە پرچە خاوەكانی

تاراي خوشەويستى ، بۇنەۋەدى كەمەيك ئارامى بىكاتەۋە
بتوانىت نەۋ نازارەى ناۋ ناخى دنى كەم بىكاتەۋە.

***

ھىۋاش بۇ يەكەم جار، نە پاش گەرانەۋەيان لەسەر گۇرستان
دا، تىۋانى باۋەشىك بە نەرمىنى خوشكەزاكەى بىكات . ھەرۋەھا
تىر ، تىر ماچى رومەتەكانى دەكات و پىنى دەئىت: بۇنى پوورە
نەرمىنى رەمەتتە لى دىت گيانەكەم، قوربىانى
خوشكەزاكەى خۇم بىم.

نەرمىنى بچكۆلە ، قسە گەرۋە زۇرزانەكەى خانۇى بوو ، نىتر
لەباۋەشى خانى دەست دەكات بە پرسىيار كىرەكانى ناۋ مىشكى
و دەئىت: باشە خانۇ گىيان بۇچى پوورم مردوۋ؟

ھىۋاش ۋە نامى دەداتەۋە دەئىت: گيانەكەى خانە ، پوورت لە
مندائىيەۋە نە خوشىيەكى ھەبوو، بۇيە نىتر نەيتوانى زائىت
بەسەر نە خوشىيەكەى دا ، بۇ دواجار فرىشتەكان ھاتن و
نەۋيان برد بۇخۇيان...

- نەرمىن دووبارە پرسىيار دەكات و دەئىت: باشە خانە پوورم
كاتىك مرد بۇ كوى رۇشتا؟

ھىۋاش ماچىكى نەرمىنى خوشكەزاى دەكات، دەئىت: قوربىانى
خوشكەزاكەى خۇم بىم چەندە بە پرسىيارى، گيانەكەم
فرىشتەكان ھاتن و پوورى تۇيان برد بۇشۋىنىكى زۇر دوور كە

هيچ كه سيك نازانيت له كوييه نه وشوينه. ته نها نه وکاته ی که
دهمرين نه و جا ده زانين نه و شوينه کوييه، بويه نيستا نازانم
گيانه کم...

نهرمين: واته خاله نيمه ده بيت له کوتايی دا هه موومان بهرین
هه روکو پوورم و دايه گه وره و بابه گه وره کم؟

هيو: به ئی گيانه کم هه ريه که له نيمه بو ماوه يه کی کاتي
له سر نه م زه ويه هه ناسه ده دين له پاشان مائواوي له
يه کتری ده که ين بو هه تا هه تايه...

نهرمين زور به قولي ده چي ته ني و نه و پرسيارانهي که
له ميشکيه وه هه لده قونريت، بويه دووباره پرسيار ده کاته وه
، ده ئيت: واته خاله جاريکی تر ناگه رينه وه بو نه م ژيانه؟

هيو: نه خير گيانه که ی خاله، به نام خوژگه و ابوايه بونه وه ی
جاريکی تر خوشه ويسته کا نمان ببينيا بويه وه، به نام ناتوانين
به داخه وه...

نهرمين: به نام خاله من نامه ویت بهرم، چوونکه خه ونی زور
گه وره هه يه له ژيان دا نه مه ویت هه موويان نه نجام بدهم.

هيو: گيانه کم، مردن به ده ستي هيچ كه سيكه وه نيه، به نام
تو تاوه کو نه وکاته ی به رده وامي له هه ناسه دان له ژيان،
به رده وام به له کارکردن بو خه ونه کانت، چوونکه نييه
هه ريه که مان له م ژيانه بو ناما نجيك ده ژين، هه ربويه توش له

ئىستاۋە بۇ نەۋ شتەت بىژى كە خۇت نەتەۋىت ، باشە
گيانەكەى خانۇ .

نەرمين : باشە خانە با پيرەم بە چى مردوۋە؟

ھىوا : ناي گيانەكەى خانە ، نەۋكاتەى كە گەۋرەبوۋىت ،
نەۋجا دەزانى با پيرەت بە چى مردوۋە ، چوونكە ئىستا مندانى
نەھەموۋشتىك تى ناگەيت ، بۇيە نەۋ پىرسىيارە بىيەيلە بۇكاتى
خۇى ، چوونكە كاتى خۇى دىت نەۋكاتە ھەردوۋكمان بە
بە باشى دەزانين بە چى مردوۋە؟ ...

-باشە با ئىستاۋەۋازىبنين نەۋ پىرسىيارانە ، ئىستا تۇ بە خانى
خۇت بلى بزنام پۇلى چەندى؟

نەرمين : نەم سال بېتەۋە من دەبم بە پۇلى سىيى سەرەتايى ،
ھەروھە مامۇستاكان منىمان زۇر خۇش دەۋىت ، چوونكە نەھەموۋ
كچەكان زىرەكەم ...

ھىوا : ھەربىژى خۇوشكەزاكەى خۇم ، بىگومان تۇ زىرەكى
، چوونكە نېمەى كورد ھەمىشە زىرەكەين ، بە نام بەداخەۋە كە
چارەنوۋسمان زۇر تەمبە نە ، باشە پىم بلى چۇن و كى فيرى
زمانى كوردى كردوۋىت؟

مورتەزايى ھەناسە يەكى قىول ھەئدە مەزىتت و بە تاراي ھاوسەرى دەئىت: باشە گيانە كەم تۆ چۆنت دەئىت با بەدى تۆ ئىت، مادام وايە ، من سەبەى دەرۇم مامە ئەكەنمان تەوا و دەكەم ، ئە پاشانىش منىش ئىرە دەئىنمە ۋە ئەگەل ھاوسەرە جوانە كەم و كچە كەم...

تارا: سوو پاسەت دەكەم مورتەزايى گيان، خۇشەويستە كەم ، كە تۆ لەم رۇژانە بوۋمن بوويست بە پشت و پە نام... زۇرم خۇشەويست مورتەزايى.

مورتەزايى : تارا كەى من ئەى ھاوسەرە تاقانە كەم ، ئەگەر ئە رۇژىكى ۋە كوئە مېرۇ من ئەگەنت نەيم، ئىيتر دەئىت كەى ئەگەنت بم؟ دىئىبا بە ھە تا كۇتايى تە مەنم ئەگەنت دا دەبم ، ھىچ كاتىك بە تە نىبا بە جىت ناھىلم، منىش تۆم خۇشەويست تارا كەم...

بەم شىۋەيە تارا و مورتەزايى بىر يارىان دا كە ئە سىلېمانى بىننە ۋە ھەر ئەم شارەدا درىژە بەكارى پزىشكىيە كەيان بەدن ، كە تۋانىان نۇرىنگە يەكى پزىشكى تايەت بە خۇيان دا بگەنە ۋە ۋە بەردەوام بىن ئەكارە كەى خۇيان دا ، ھەر ۋە ھا ئەو خانوويەى كە كە سائانىك ۋە كو كرى دايك و براكەى تىد ابوون ، تۋانىان ئەويش بگرنە ۋە بۇ دوا جار بووە مولكى خۇيان.

له گه ل نه وه شدا نه رمینی بچکوله له یه کیك له قوتا بخانه
باشه کانی شاری سلیمانی ناویان تومارکرد...

بؤدواجاریش هیواش له زانکوی شاره که ی دا توانی دست
بکاته وه به خویندن له به شی میژوودا ، چوونکه هیوا له
مندا ئیه وه ناروزوی له ، کتیبه میژوویه کانی نیو کتیبخانه که ی
باوکی بؤ دروست بیووو. هه ربؤیه بؤدواجار نه و ناروزویه ی
به دی هات که توانی له به شی میژوو وه ریکریئت، تاوه کو له
داهاتوودا ، هیوا بتوانیئت له ریگای به شه که یه وه، ناوی هه زاران
په پووله ی باشکاوی نیشتمانه که ی له لا په ره کانی میژوودا
توماریکات، که له سه ره تادا به تومارکردنی ناوی خوئی و تارای
خوشکی دست پی ده کات..

بەرھەمەكانى نووسەر:

---

1. رۇژىكەم نەگەن ئازارەكانى كچىك... (كۆمەنە چىرۆك)

2. پە پوونە باشقا ۋە كان... (نۇقىلىت)

□

□

□

□